

ဒုက္ခကို မြှင့်ရေဂုဏ်တရ ခံစားနေသော

မောင်ဝဏ္ဏ

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

ဒုက္ခကို မြှင့်ရေဂုဏ်ရေ ခံစားနေသော

မောင်ဝဏ္ဏ

ISBN 9789997130952

9 789997 130952
MMK7,500.00

ANNCL WORKSHOP

ဒုက္ခကို
မြန်ရေရှက်ရေ
ခံစားနေသော
မောင်ဝဏ္ဏ

စာတိယအကြိမ် ၂၀၂၃

m g နက္ ပြန်ရောက်ရောင်းနေသော မောင်ဝတ္ထု

ပျက်စီးပန်းချီ - ထွန်းဝင်းအောင်

စာမျက်နှာ ၂၅၇ + မျက်နှာ ၁၃ စင်တီ x ၂၀.၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၀)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း

၂၀၂၃ ဇူလိုင်လ၊ တတိယအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀

၂၀၀၅ ခုနှစ်ထုတ် ပုံနှိပ်အုပ်စု၏ ပထမအကြိမ်ပုံ

ရောင်းစွဲ ၇၅၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

mgjoe.com

မာတိကာ

■	မောင်ဝဏ္ဏ၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း	(က)
၁။	ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေခံစားနေသော ...	၁
	(၁) သွာက္ခာတ	
	(သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)	၆
	(၂) သန္နိဋ္ဌိက	
	(သန္နိဋ္ဌိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)	၁၀
	(၃) အကာလိကဂုဏ်တော်	
	(အကာလိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)	၁၅
	(၄) ဟေိပဿိကဂုဏ်တော်	
	(ဟေိပဿိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)	၁၆
	(၅) ဩပါနေယျိက	
	(ဩပါနေယျိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)	၁၉
	(၆) ပစ္စတံ ဝေဒိတဗ္ဗောဝိညူဟိ	၁၉
၂။	ဓမ္မစကြာကို ချဉ်းကပ်ကြည့်ခြင်း	၂၇
၃။	မြတ်ဗုဒ္ဓပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ ခေတ်အခြေအနေ	၃၁
	(၁) ဝေဒဂိုဏ်း	၃၁
	(၂) ဝေဒကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်တဲ့ ဂိုဏ်းများ	၃၄
	(၃) ဝေဒကို လုံးဝဆန့်ကျင်တဲ့ ဂိုဏ်းများ	၃၅
	၁။ စာရိဝက	၃၅
	၂။ ဂျိန (ဂျိန်း)	၃၁
	၃။ ဗုဒ္ဓဝါဒ	၃၉

၄။	မိရိုးဖလာ ဗုဒ္ဓဝါဒီအဆင့်မှသည်	၄၅
၅။	အချောင်သမားလမ်းစဉ် မဟုတ်ပါ	၅၂
၆။	ဘာလဲဟဲ့ ဒုက္ခ . . .	၇၀
၇။	ဒုက္ခရဲ့ အဓိပ္ပာယ်သစ်	၈၀
၈။	ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခ	၉၀
	ဓမ္မစကြာသုတ် အပိုဒ် ၄	၉၈
	(၁) အဖန်ဖန် ပဋိသန္ဓေနေရမှုကြီးသည် ဆင်းရဲ၏	၉၈
	(၂) အဖန်ဖန် အိုရခြင်းဆင်းရဲ	၁၀၁
	(၃) အဖန်ဖန် နာရမှုကြီးသည်လည်း ဆင်းရဲ၏	၁၀၅
	(၄) အဖန်ဖန် သေရမှုကြီးသည်လည်း ဆင်းရဲ၏	၁၀၉
	(၅) အပိယေဟိ သပ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော မချစ်မနှစ်သက်အပ်ကုန်သောသူတို့နှင့် အတူတကွ ပေါင်းသင်း၍ နေရမှုကြီးသည်လည်း ဆင်းရဲ၏	၁၁၇
	(၆) ပိယေဟိ ဝိပုယောဂေါ ဒုက္ခော ချစ်နှစ်သက်အပ်ကုန်သောသူတို့နှင့် ကွေ့ကွင်း ခွဲခွာ၍ နေရမှုကြီးသည်လည်း ဆင်းရဲ၏	၁၂၄
	(၇) ယံ ပိစ္ဆံ န လဘာတိ တံပိ ဒုက္ခံ အကြင်တောင့်တခြင်း၊ အလိုရှိခြင်းကိုလည်း မရ၊ ထိုလိုအင်ဆန္ဒဖြင့် တောင့်တတိုင်း မရမှုကြီးသည်လည်း ဆင်းရဲ၏	၁၃၀
	(၈) သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ	၁၃၇
□	နောက်ဆက်တွဲနိဒါန်း	
	(၁) ဓမ္မစကြာမိတ်ဆက်	၁၄၄
	(၂) အနတ္တမိတ်ဆက်	၁၅၀

☐	နိဒါန်းမိန့်ခွန်း	၁၇၀
	Introductory Remark	၁၇၅
☐	စကားဦး	၁၇၇
	Foreword	၁၇၉
☐	ကတညုတမင်္ဂလာ ကျေးဇူးဆက်လွှာ	၁၆၁
	A Note Of Gratitude	၁၆၃
☐	အမှာ	၁၇၇
	Preface	၁၇၈
☐	ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တ	၁၇၉
☐	အနတ္တလက္ခဏသုတ္တ	၂၂၂
☐	နိဂုံးကျေးဇူးစကား	၂၅၆

x x x

1. Introduction
2. The Role of the Teacher
3. The Role of the Student
4. The Role of the Parent
5. The Role of the Society
6. The Role of the Government
7. The Role of the Church
8. The Role of the Media
9. The Role of the Arts
10. The Role of the Sports

မောင်ဝဏ္ဏ
[၁၉၄၇-၂၀၁၁]

စာရေးဆရာ၊ ဒါရိုက်တာ အကယ်ဒမီ မောင်ဝဏ္ဏကို စာရေးဆရာ ဒါရိုက်တာ ဦးသာဓု၊ ဒေါ်ခင်ညိုတို့က ၁၉၄၇ ခု၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉ ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်းလေးယောက်ရှိသည့်အနက် ဒုတိယမြောက်သား။ ရန်ကုန်မြို့ စိန်ပေါလ်ကျောင်း၌ အထက်တန်းအထိ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး အထက်တန်းကို အလွတ်ဖြေအနေဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာ-သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်မှ ဒဿနိကဗေဒဘာသာရပ် အဓိကဖြင့် ဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခံရသော ‘လေထဲက အိပ်မက်ကလေး’ ဝတ္ထုဖြင့် စာပေလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ‘ချစ်တဲ့ သူငယ်လေး’ စာအုပ် ထွက်ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ ခုတွင် ‘အိပ်မက်စိမ်း’ လုံးချင်းဝတ္ထု၊ ၁၉၈၀ ခုတွင် ‘တက္ကသိုလ်လွမ်းချင်း’ ဝတ္ထုများ ထွက်ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ခုတွင် စာရေးဆရာ ငြိမ်းကျော်နှင့်တွဲဖက်ပြီး ‘ကျေနပ်ဖို့ အကြောင်း တောင်းပန်ချင်သည်’ ဝတ္ထုရှည်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ မောင်စိန်သောင်းနှင့် မနှင်းရည်ဇာတ်ကောင်များဖြင့် ဇာတ်လမ်းများကိုလည်း မဂ္ဂဇင်းများ၌ ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၈၁ ခုတွင် ‘မောင်’၊ ‘အရွယ်လွန်’ စသည့် ဝတ္ထုရှည်များ ထွက်ရှိခဲ့ပြီး

၁၉၈၄ ခုတွင် 'လှပါတယ် မသိတာ'၊ 'ရည်းစားစကား'၊
 'ချစ်ခင်စ မှော်ရုံမှာလေ' အစရှိသော ဝတ္ထုရှည်များ
 ထွက်ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၅ ခုတွင် 'အပျင်းပြေဖတ်ဖို့
 ဖိလောဆော်ဖီ'၊ 'ရင်တွေခုန်နေတယ်'၊ 'ဒုက္ခကို မြန်ရေ
 ရှက်ရေ ခံစားနေသော မောင်ဝဏ္ဏ'၊ 'မင်းကိုချစ်တယ်'၊
 'ကျွန်တော် အူကြောင်ကျား'၊ 'သူလိုကိုယ်လို မောင်
 ဝဏ္ဏ' စသည့် စာအုပ်များ ထွက်ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၆
 တွင် 'အူကြောင်ကျား-၂' စာအုပ်ဖြင့် ဆရာဝန်တင်ရွှေ
 စာပေဆု ရရှိခဲ့သည်။ 'ရင်ထဲမှာ ခွေနေသော မြွေပွေး'
 ဝတ္ထုသည် နောက်ဆုံးလက်ရာဖြစ်သည်။

ရုပ်ရှင်အနုပညာအနေဖြင့် ၁၉၆၉ တွင် 'သိုင်း
 သမား' ဇာတ်ကားအတွက် ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်း ရေးခဲ့
 သည်။ ၁၉၇၀ ခုတွင် 'ကတ္တီပါဖိနပ်စီး ရွှေထီးဆောင်း'
 ဇာတ်ကား ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ထိုဇာတ်ကားဖြင့် မြန်မာ
 ရုပ်ရှင်ထူးချွန်ဆု အကယ်ဒမီ ရရှိခဲ့သည်။

'ဇာခန်းဆီးနောက်ကွယ်မှာ' (၁၉၇၂)၊ 'ခြေဖဝါး
 တော်နုနု' (၁၉၇၃)၊ 'နှောင်းတမြေမြေ' (၁၉၇၆)၊ 'ပန်း
 တွေ့နဲ့ဝေ' (၁၉၇၆)၊ 'ချစ်တဲ့သူငယ်လေ' (၁၉၇၆)၊
 'ခုနစ်စဉ်အလွမ်း' (၁၉၉၀)၊ 'ရယ်စရာ မောစရာ'၊
 'ရင်ထဲက ဆောင်းရာသီ'၊ 'ဇာတ်ခဲ'၊ 'လွမ်းအောင်
 ရယ်တတ်သူ' (၂၀၀၆) စသည့် ရုပ်ရှင်များသည်
 မောင်ဝဏ္ဏ၏ အကျော်ကြားဆုံး လက်ရာများဖြစ်ကြ
 သည်။ 'ခုနစ်စဉ်အလွမ်း' ဖြင့် မြန်မာ့ရုပ်ရှင်ထူးချွန်ဆု
 (ဒါရိုက်တာဆု) ထပ်မံရရှိခဲ့သည်။ 'ရင်နှင့်အောင်မွှေး'
 (၂၀၀၇) ဇာတ်ကားသည် မောင်ဝဏ္ဏ၏ နောက်ဆုံး
 လက်ရာဖြစ်သည်။

စာရေးဆရာ၊ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ မောင်ဝဏ္ဏ
 သည် အသက် ၆၅ နှစ်အရွယ် ၂၀၁၁ ခု၊ ဇန်နဝါရီ ၁၁
 တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ဇနီး ဒေါ်ချိုချို
 နှင့် သားသမီးသုံးဦး၊ မြေးတစ်ဦး ကျန်ရစ်သည်။ ။

တွေးခေါ် ဆင်ခြင် စဉ်းစား
စိစစ် ဝေဖန်ခြင်း၌ ဝါသနာထုံ၍
မြတ်ဗုဒ္ဓတရားကို
အခြေခံအားဖြင့် လေ့လာလိုသော
မြန်မာလူငယ်များသို့ ....

ဒုက္ခကို မြန်ကျရှက်ကျ ခံစားနေသော ...
မောင်ဝဏ္ဏ

“... ထိုရဟန်းသည် ငါဘုရား၏ သင်္ကန်းစွန်းကိုကိုင်၍ ငါဘုရား၏ ခြေရာ၌ ခြေကိုချနင်းလျက် နောက်မှ လိုက်ပင် လိုက်သော်လည်း ထိုရဟန်းသည် ငါဘုရားနှင့် ဝေးသည်သာတည်း။ ငါဘုရားသည်လည်း ထိုရဟန်းနှင့် ဝေးသွားသည်သာတည်း။

အကြောင်းမူ ထိုရဟန်းသည် တရားကို မမြင်၊ တရားကို မမြင်သည်ရှိသော် ငါဘုရားကို မမြင်သောကြောင့်တည်း။”

“... ထိုရဟန်းသည် ယူဇနာတစ်ရာ ဝေးသောအရပ်၌ပင် နေသော်လည်း ငါဘုရားနှင့် နီးသည်သာတည်း။ ငါဘုရားသည်လည်း ထိုရဟန်းနှင့် နီးသည်သာတည်း။ အကြောင်းမူ ထိုရဟန်းသည် တရားကို မမြင်၏။ တရားကို မမြင်သည်ရှိသော် ငါဘုရားကို မြင်သောကြောင့်ပင်တည်း။”

(ဣတိဝုတ်၊ တိကနိပါတ်၊ ပဉ္စဝဂ်၊ သဃာဋီကဏ္ဍသုတ်)

x x x

“ဝက္ကလိ၊ တရားကိုမြင်သောသူသည် ငါဘုရားကို မြင်သည်မည်၏။ ငါဘုရားကို မြင်သောသူသည် တရားကို မြင်သည်မည်၏။”

(သံယုတ္တနိကာယ်၊ ခန္ဓသံယုတ်၊ ဝက္ကလိသုတ်)

x x x

ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသမြူနည်းသော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) တရားတော်ကို မနာကြားရသဖြင့် ဆုတ်ယုတ်ကြရကုန်၏။

တရားတော်ကို သိလွယ်သောသူတို့ ရှိကုန်လတ္တံ့။

(ဝိနည်းပိဋကတ်၊ မဟာဝဂ္ဂ၊ မဟာခန္ဓက)

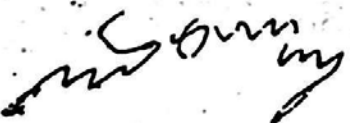
နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဗြဟ္မာ နတ် လူ သုံးဘုံလူတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ကြောင်း ဖြစ်သော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ ဒဿနဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပေထသော သစ္စာဥေယျ ဓမ္မအပုံ အလုံးစုံ ကို အကုန်မကျန် မြတ်ရွှေဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ထိုးထွင်း အလင်းထင်ပေါ် သိမြင် တော်မူပေထသော ဣဿရိယ၊ ဓမ္မယသ သိရိကာမ ပယတ္ထတည်းဟူသော ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား ဘုရား တပည့်တော်၏ ရှိခိုးခြင်းသည် ဖြစ်ပါစေသတည်း ဘုရား။ ။

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ဦးထိပ်ထား၍ လက်ဦးဆရာ မည်ထိုက်စွာ
သော ကျေးဇူးရှင် မိဘနှစ်ပါးဖြစ်သည့် ဦးသာဓုနှင့် ဒေါ်ခင်ညို၊ ငယ်စဉ်
တောင်ကျေး ကလေးဘဝကစ၍ ယခုထိ အသိပညာ၊ အတတ်ပညာများကို
သင်ကြားပေးခဲ့ကြသော ကရုဏာရှင် သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာ
အားလုံးတို့အား ဤစာစုဖြင့် ရှိခိုးဦးခိုက် ကန်တော့အပ်ပါ၏။

ရိုသေကျိုးနွံစွာသော

မောင်ဝဏ္ဏ

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၆၆ခု၊
တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၁၄ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့၊
ခရစ်သက္ကရာဇ် (၁၂၊ ၁၀၊ ၂၀၀၄)

ဤ စာစုကို ပြုစုရာ၌ ကျေးဇူးတင်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို စာရင်းထိုးပါက ကုန်နိုင်ဖွယ် မရှိပါ။ ကျွန်တော်သည် ဤစာစုကို ပြုစုခြင်းဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအား ကျေးဇူးဆပ်သည်ဟု ယူဆတော် မူကြပါ။

ဤစာအုပ်ရေးရာ၌ ရှိခိုးကော်ရော် ပူဇော်အပ်သော သူတော် စင်၊ ရဟန်း ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များမှာ ....

အင်းဝခေတ် ဆရာတော်ကြီး ဦးဗုခ်၊ ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ မန္တလေးမြို့ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု မစိုးရိမ်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၊ မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၊ တောင်မြို့ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ တိပိဋကဓရဓမ္မ ဘဏ္ဍာ ဂါရိက အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ပိဋကတ် မြန်မာပြန်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်တော်မူကြသော ဆရာတော်ကြီးများနှင့် အခြား အခြားသော ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်ရဟန်းတော်များ ဖြစ်ပါ၏။ ရှိခိုးပူဇော်ထိုက်သော လူပုဂ္ဂိုလ်ပညာရှိများမှာ....

ပါမောက္ခဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် [(Dr. Pe Maung Tin) (ခရစ် ၁၈၈၈-၁၉၇၃) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ၊ ဓမ္မစက္ကပ ဝတ္တနသုတ္တ၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တများကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့ပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓဝါဒအတွက် အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် သုတေသနစာတမ်းပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရေးသားခဲ့သော ပညာရှိဆရာကြီး]၊ ပိဋကတ်ဘာသာပြန်

လုပ်ငန်းကို ရှေးဦးလက်မွန် အားပေးဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ
သော သူဌေး ဦးရွှေလေး။

ပါဠိဆရာကြီး ဦးမြို့နှင့် ပိဋကတ်မြန်မာပြန်လုပ်
ငန်းကြီးကို အစဉ်အဆက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ပညာရှိ
ပုဂ္ဂိုလ်များ။

‘ပိဋကတ်မှ ဗုဒ္ဓနှင့် ဓမ္မ’ ကျမ်း၊ ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကျမ်း
များစွာကို မြန်မာဘာသာနှင့်တကွ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့်ပါ
ပြုစုခဲ့သော ပညာရှိ စာရေးဆရာကြီး ဦးအေးမောင်နှင့်
အခြားကျမ်းပြုပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဓမ္မစကြာနှင့် အနတ္တ
လက္ခဏသုတ်(ပါဠိ၊ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်) စာအုပ်ကို ထုတ်
ဝေ၍ ဓမ္မဒါနပြုခဲ့သူ သူဌေးဦးသာဝင်းနှင့် အခြား ဓမ္မဒါန
စာအုပ်အလှူရှင်များ စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

(အထူးသဖြင့် လွန်ခဲ့သော အနှစ်နှစ်ဆယ်ခန့်က တရား
စာအုပ်များ ဖတ်ရန် ကျွန်တော်ကြီးစားခဲ့စဉ် မည်သည့်စာအုပ်များ
ဖတ်ရမှန်း မသိသဖြင့် မေးမြန်းခဲ့ရာ “သုတ္တန်တွေ စဖတ်ပါ” ဟု
တစ်ခွန်းတည်းသော စကားဖြင့် ထိရောက်စွာ ဆုံးမခဲ့သော စာရေး
ဆရာကြီး ‘ဆရာပါရဂူ’ အား ဤစာစုဖြင့် ရှိခိုးအပ်ပါ၏။)

မောင်ဝဏ္ဏ

အခန်း (၁)

ဒုက္ခကို မြိန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော . . . မောင်ဝဏ္ဏ

ဒီခေါင်းစဉ်ကို ဖတ်ရကတည်းက မောင်ဝဏ္ဏဆိုတဲ့ငါတို့ဟာ ဒုက္ခကို (ပြင်သစ်က ကြယ်ငါးပွင့်ဟိုတယ်လို) အကောင်းစားကြီးမှတ်ပြီး အနုသယ ကိလေသ အာသဝ စတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ရေရေလည်လည် မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် ခံစားနေတယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။

ကျွန်တော် ခုရေးသားအစီရင်ခံမှာက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို ပထမဦးဆုံး ဘာကြောင့်ဟောသလဲ၊ ဒုက္ခကို ဘယ်လို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သလဲ၊ အဲဒီဒုက္ခက လွတ်မြောက်ကြောင်းကို ဘယ်လိုလမ်းညွှန်သလဲဆိုတာတွေကို ဖတ်ဖူး၊ မှတ်ဖူး၊ ကြားနာဖူးသမျှကလေးတွေထဲက ကျွန်တော့် (ဖြုတ်ဉာဏ်နဲ့) ထင်မြင်ယူဆထားတဲ့ အကြောင်းကလေး ရေးချင်တာပါ။

လူတတ်လုပ်ပြီး ဆရာကြီးဂိုက်ဖမ်းတာ လုံးဝမဟုတ်ပါကြောင်း ကြိုတင်အစီရင်ခံပါရစေ။

သူလိုကိုယ်လို လူပြိန်းတစ်ယောက် (ကျွန်တော် မောင်ဝဏ္ဏ) အနေနဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့တရားတော်ကို စွမ်းသမျှအားကလေးနဲ့ ဖြုတ်သတ္တဝါရဲ့ ဉာဏ်မျိုးကလေးကို သုံးပြီး ချဉ်းကပ်ကြည့်တာပါ။ ကျွန်တော့်ချဉ်းကပ်ပုံ ချဉ်းကပ်နည်းနဲ့ အယူအဆတွေ မှားနေရင် ပညာရှိသူတော်ကောင်းများက ပဲ့ပြင်ဆုံးမပေးတော်မူကြပါလို့ မေတ္တာရပ်ခံ တောင်းပန်ပါတယ်။

ဒီစာစုကို ဘာကြောင့် ဘယ်လိုရေးဖြစ်သလဲဆိုတာလေးလည်း အစီရင်ခံပါရစေ။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၆၆ ခု၊ ဝါခေါင်လပြည့်၊ တနင်္လာနေ့။

mgyoe.com

(မေတ္တအခါတော်နေ့) မှာ ကျွန်တော် အိပ်ရာကနိုးတော့ ကျွန်တော့်ဇနီး မချိုရီက သန်လျင် ကံသာဓမ္မရိပ်သာကိုသွားပြီး ဥပုသ်စောင့် တရားအားထုတ်ဖို့ ဆွမ်းချိုင့် အဆင်သင့်လုပ်ပြီးပါပြီ။ ခဏနေတော့ ကျွန်တော့်ဇနီး ဓမ္မရိပ်သာကို သွားပါတယ်။ သားသမီးတွေလည်း သူတို့ကိစ္စနဲ့သူတို့ ရှုပ်နေကြပါတယ်။ အိမ်မှာ မရှိကြပါဘူး။ တူမလေးတစ်ယောက်ပဲ အိမ်မှုကိစ္စတွေ လုပ်နေပါတယ်။

ကျွန်တော် စိတ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဝေဒနာတစ်မျိုးကို မနှစ်က ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ စိတ်ကုသမားတော် ဆရာဝန်ကြီးများက အဲဒီဝေဒနာကို ကုရာမှာ ဆေးချည်းနဲ့ပဲ မကုဘဲ ဆွေးနွေးမေးမြန်း အကြံပေး စသဖြင့် ကုထုံးမျိုးစုံနဲ့ ကုပါတယ်။ အဲဒီကုထုံးတွေထဲက တစ်ခုက ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်း (လေပေါက်တည့်တဲ့လူ) တွေနဲ့ စကားပြောပါ။ တစ်ယောက်တည်းနေတဲ့ အကျင့် ဖျောက်ပါ။ ရေးချင်တဲ့စာတွေ ရေးပစ်ပါ။ ဖတ်ချင်တဲ့ စာတွေဖတ်ပါ။ ဦးနှောက်ညောင်းရင် နားပါ.... စတဲ့ ကုထုံးတစ်မျိုးကို ညွှန်ကြားပါတယ်။

အဲဒီနေ့က ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း စာအုပ်ပုံတွေကြားမှာ ငေါင်နေမိတယ်။ စာမဖတ်ချင်ဘူး။ စာမရေးချင်ဘူး။ ဒီတော့ တယ်လီဖုန်းစာအုပ် လှန်ပြီး စကားပြောဖော် မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းတွေဆီ ဖုန်းဆက်ပါတယ်။ တနင်္လာနေ့ နံနက်ဆယ်နာရီလောက်မို့ အလုပ်သွားသူသွား၊ မိဘိုင်းဖုန်းတွေလည်း မအား။ 'လူကြီးမင်းခေါ်ဆိုသော တယ်လီဖုန်းနံပါတ်မှာ ဆက်သွယ်မှု ဧရိယာပြင်ပသို့ ရောက်ရှိနေပါသဖြင့်...' ဘာညာနဲ့ ချိမြိန်တဲ့ ပြန်ကြားချက် အသံမျိုးတွေပဲ ကြားရပါတယ်။ ဒါနဲ့ တယ်လီဖုန်းစာအုပ် လျှောက်လှန်ရင်း တစ်နေရာမှာ ကျွန်တော့်အစ်မရင်းလို ချစ်ခင်တဲ့ ကျွန်တော့်ကို နားလည်သဘောပေါက်တဲ့ ('အူကြောင်ကြောင်မောင်ငယ်တစ်ယောက်၊ သနားပါတယ်လေ' ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ သည်းခံခွင့်လွှတ်တတ်တဲ့) အစ်မဝမ်းကွဲ မမစိန်စိန်ရဲ့ ဖုန်းနံပါတ်ကို တွေ့ပါတယ်။ မမစိန်စိန်နဲ့ မတွေ့ရတာ နည်းနည်းကြာသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် စကားစမြည်ပြောဖို့ ဖုန်းဆက်လိုက်ပါတယ်။

အဲဗျ၊ မမစိန်စိန်ကလည်း ဥပုသ်စောင့်၊ တရားအားထုတ်ဖို့ တရားရိပ်သာတစ်ခုကို သွားနေသတဲ့ခင်ဗျား။

ဒီတော့ ရှုပ်ပွနေတဲ့ စာအုပ်ပုံကြားမှာ ကျွန်တော် ငေါင်တောင်တောင်

ဒုက္ခကို ဖြိုခွဲရေရှက်ရေ ခံစားနေသော ထိုင်ရင်း စဉ်းစားပါတယ်။ သန်လျင်က ကာတွန်းဦးချစ်ဆွေကို သတိရတယ်။ စကားပြောလို့ကောင်းတဲ့ အစ်ကိုတစ်ယောက်လိုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကာတွန်း (ဦး) ချစ်ဆွေကလည်း ဝါတွင်းဆိုရင် ဥပုသ်နေ့မှာ ဥပုသ်စောင့်၊ တရားထိုင် လေ့ရှိပါတယ်။ မနက်တိုင်း၊ ညတိုင်းလည်း တရားအားထုတ်ပါသတဲ့။ ဒီတော့ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ဥပုသ်သည်ဆီကို သွားပြီး ပေါက်ကရတွေ ပြောဖို့ မသင့်ပါဘူး။ နောက်တစ်ယောက်ကို သတိရပြန်ပါတယ်။ စက်မှု လက်မှုလုပ်ငန်းရှင် ဦးသောင်းစိန်ဆိုတဲ့ မိတ်ဆွေပါ။ ညီအစ်ကိုလို ခင်မင်ပြီး စကားပြောလို့ ကောင်းပါတယ်။ (လေပေါက်တည့်ပါတယ်။) ဒါပေမဲ့ သူက တနင်္ဂနွေတစ်ရက်ပဲနားပြီး ကျန်တဲ့နေ့တွေမှာ သူ့အလုပ်နဲ့သူ ရှုပ်နေတာပါ။

ကျွန်တော် စဉ်းစားလို့ရသမျှ စကားပြောဖော်တွေနဲ့တွေ့ဖို့ မလွယ် တော့ပါဘူး။ ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့်ဦးနှောက်ထဲ အတွေးတစ်ခု ဖျတ်ခနဲ ရောက်လာပါတယ်။ အစ်မကလည်း တရားရိပ်သာ သွားနေတယ်။ ဇနီးက လည်း တရားရိပ်သာ သွားနေတယ်။ မိတ်ဆွေကြီး အစ်ကိုချစ်ဆွေလည်း တရားနဲ့ မွေ့လျော်နေတယ်။

ကျွန်တော်က ဘာလုပ်နေတာလဲ။ အကုသိုလ်တွေနဲ့ လုံးထွေးရစ်ပတ် နေတယ်။ ဒီတော့ ဘာလုပ်ရမလဲ။ ဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ တရားနာရင်း ဆွေးနွေးစကားပြောမယ်။ စကားပြောမယ်ဆိုတာက ဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ စာအုပ်တွေ ပြန်ဖတ်ကြည့်မယ်။ ကိုယ်လျှောက်ထားချင်တာကို စိတ်ထဲကပဲ လျှောက်ထားမယ်။ အိုခေ။

ကျွန်တော့် ရှုပ်ပွနေတဲ့ စာအုပ်ပုံတွေကို ပြန်မွေ့ပါတယ်။ ဆရာတော် ကြီး ဦးဗုခ်ရဲ့ ဓမ္မစကြာ၊ လယ်တီဆရာတော်ကြီးနဲ့ ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင် တို့ ပြုစုပြီး သူဌေး ဦးသာဝင်း ဓမ္မဒါနပြုတဲ့ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တနှင့် အနတ္တ လက္ခဏသုတ္တ (ပါဠိ၊ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်) စာအုပ်ကို ကံကောင်းစွာ ပြန်တွေ့ပါ တယ်။ နောက်မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၊ တောင်မြို့မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော် ကြီး အရှင်ဇနကာဘိဝံသနဲ့ အခြား ရှေးဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ တရားစာအုပ် တွေ ပြန်တွေ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ဖတ်ပါတယ်။ ဖတ်ရင်းနဲ့ ဆင်ခြင်၊ ဆင်ခြင်ပြီး ပြန်ဖတ် စသဖြင့် လုပ်ပါတယ်။ ဒီမှာ မေးခွန်းတစ်ခု ခေါင်းထဲ ပေါ်လာပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ဓမ္မစကြာကို တရားဦးအဖြစ် ဘာကြောင့်
ဟောသလဲ။ ဒီမေးခွန်းကို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဖြေကြည့်တယ်။ အဲဒီမှာ
ဒီစာစုကို ရေးချင်လာစာယ်။ ဒါကြောင့် ရေးလိုက်ပါတယ်။

၁၃၆၆ ခု၊ ဝါခေါင်လပြည့်၊ တနင်္လာနေ့။

ဒီနေ့ ဥပုသ်နေ့။ မေတ္တာအခါတော်နေ့။ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း
ငေါင်စင်းစင်းနဲ့ ထိုင်နေမိရာက အနည်းငယ် ဖတ်ဖူး၊ မှတ်ဖူး၊ အားထုတ်ဖူးတဲ့
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်တွေကို ပြန်ဆင်ခြင်ကြည့်မိပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဟာ အလွန်တရာ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တဲ့ သူတော်
စင်၊ အသိဉာဏ်ပညာရှင်၊ သိစရာမှန်သမျှ မကြွင်းမကျန်သိသူလို့ ယုံကြည်ပါ
တယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဉာဏ်တော်၊ ဘုန်းတော်၊ ကမ္မတော်
(ကံတော်။ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့မှု) တွေဟာ အစိန္တေယျ (မကြံစည်အပ်
သော) တစ်နည်းအားဖြင့် စကားလုံးတွေ၊ စာတွေနဲ့ ရေးသားပြောဆိုလို့
မရနိုင်အောင် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှပါတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ တရားတော်တွေ
ကလည်း သည်လိုပဲ ကြံစည်စဉ်းစားလို့ မရနိုင်လောက်အောင် မြင့်မြတ်ပါ
တယ်။ ဒါကို အတက္ကာဝစရလို့ ပါဠိလို ခေါ်ပါသတဲ့။ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရုံနဲ့
မရနိုင်ဘူးတဲ့။ အစပိုင်းအဆင့်မှာတော့ စဉ်းစားဆင်ခြင် ဝေဖန် ဆန်းစစ်ရ
မယ်လို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင် ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကို ဝိဘဇ္ဇ
ဝါဒလို့ ခေါ်ပါသတဲ့။ (ကေသမုတ္တိသုတ္တန်မှာ ဖတ်နိုင်ပါတယ်) ရှာရ ဖွေရ
ခက်မယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒီသုတ္တန်မြန်မာပြန်ကို ကူးရေးပေးလိုက်ပါတယ်။

[ကေသမုတ္တိနိဂုံးသား ကာလာမမင်းတို့က 'အချို့သော' သမဏ၊
ဗြာဟ္မဏတို့သည် မိမိတို့ အယူဝါဒကိုသာလျှင် ချီးမွမ်း၍ အခြားသော
အယူဝါဒများကို ရှုတ်ချပြီး ဟောပြောကြသောကြောင့် မည်သူမှန်သည်
မည်သူမှားသည် မသိရဘဲ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ကြရပါသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား
အား လျှောက်ကြ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။

“ကာလာမမင်းတို့၊ သင်တို့မှာ ယုံမှားသံသယဖြစ်သင့်ပေ၏။ သင်တို့
သည် ...

ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

- (၁) ပြောသံကြားကာမျှဖြင့် ဟုတ်ပြီ၊ မှန်ပြီဟု အတည်မယူကုန်လင့်ဦး၊
- (၂) အစဉ်အဆက် စကားများဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
- (၃) ဤသို့ဖြစ်ဖူးသတတ်ဟူသော စကားမျှဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
- (၄) ပိဋကတ်စာပေနှင့် ညီညွတ်ပေသည်ဟူ၍လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
- (၅) ကြိဆတွေးတော၍ယူခြင်းမျှဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
- (၆) အခြင်းအရာကို 'ကြံစည်' သောအားဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
- (၇) မှတ်ယူထိုက်သောသဘောမျှဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
- (၈) ငါတို့လေးစားသော ရဟန်း၏စကားဟူ၍လည်း မယူကုန်လင့်ဦး။

ကာလာမမင်းတို့....

(၉) ဤတရားတို့ကား အကုသိုလ်တရား၊ အပြစ်ရှိသော တရား၊ ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့အပ်သော တရားတို့တည်း။ ထို တရားတို့ကို ကျင့်သုံးပါက အစီးအပွား မရှိခြင်းငှာ၊ ဆင်းရဲခြင်းငှာဖြစ်ကုန်၏ဟု သင်တို့သည် 'မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်' သိသောအခါ၌ ယင်းတို့ကို 'ပယ်စွန့်ရာ၏'။

(၁၀) ဤတရားတို့ကား ကုသိုလ်တရား၊ အပြစ်မရှိသော တရား၊ ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော တရားများဖြစ်၍ ယင်းတို့ကို ကျင့်သုံးပါက အစီးအပွားရှိသည်၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ ဖြစ်သည်ဟု 'မိမိတို့ကိုယ်တိုင်' သိသောအခါ၌မူ သင်တို့သည် ယင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံ၍ နေကုန်ရာ၏။]

(အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ တိကနိပါတ်၊ မဟာဝဂ်၊ ကေသမုတ္တိသုတ်)

အင်မတန်မှ ရှင်းလင်းပြတ်သားတဲ့ တရားပါပဲ။ ကျွန်တော့် အယူအဆကို ပြောရရင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်ဟောတဲ့ တရားကိုတောင်မှ ခုနလို အစဉ်အလာ ယုံကြည်မှုအနေနဲ့ လူပြောသူပြောနဲ့ မျက်စိမှိတ် မယုံ

လိုက်ပါနဲ့ဦး။ ဝေဖန်စိစစ် (ဝိဘဇ္ဇ) ပြုပြီး ကိုယ်တိုင်ကျင့်ကြံပွားများလို့ လောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားချမ်းသာခြင်းကို ကိုယ်တိုင်သိမှ၊ လမ်းစမြင်မှ လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်ပြီး စိတ်နှလုံးထဲမှာ အမြဲဆောင်ထားပါလို့ ဟောကြားတော်မူလိုတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ အဆင့်မြင့်တဲ့ တရားတွေ ကျွန်တော် သဘောမပေါက်သေးပါဘူး။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားဂုဏ်တော် ခြောက်ပါးရှိပါတယ်။ အားလုံး သိပြီးသား ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် နှစ်သက်ပုံ နှစ်သက်နည်းကိုတော့ ပြောပြပါရစေ။

(၁) သွာက္ခာတ (သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)

ကြားနာရုံပင်၊ အပူစင်၍၊ ကျင့်လျှင်ချမ်းသာ၊ ကျင့်ပြီးခါလည်း လွန်စွာ ငြိမ်းချမ်း၊ နိဗ္ဗာန်နန်းနှင့်၊ စခန်းသင့်အောင်၊ မှန်းလင့်ရည်ရော်၊ ကောင်းစွာ ဟောတော်မူပါပေ၏။

[အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ‘ရတနာဂုဏ်ရည်’ (တရားဂုဏ်တော်အဖွင့်)]
 ဆရာတော်ကြီး ရေးသားချီးမြှင့်ထားတာဟာ ပြီးပြည့်စုံနေပါပြီ။ ကျွန်တော်က ‘တစ်မိုက်တစ်ထွာဉာဏ်’ နဲ့ သဘောပေါက်သလောက် ပြောပြ ပါရစေဦး။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတဲ့ တရားတော်တွေအနက်က ဘယ် တရားတော်ဖြစ်ဖြစ် အနည်းဆုံးရသမျှ ဘုရားရှိခိုးကိုဖြစ်ဖြစ် ရှိခိုးရွတ်ဆို နေရုံလောက်နဲ့...။ ဒါမှမဟုတ် ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃ... စသဖြင့် ကြားရုံလောက် နဲ့ ပူပန်သောကဟာ (ခဏဖြစ်ဖြစ်) ငြိမ်းပါတယ်။

သွာက္ခာတဆိုတဲ့ ပါဠိက ‘ကောင်းမွန်စွာ ဟောတော်မူအပ်သော’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်ပါသတဲ့။ ဘယ်လိုကောင်းတာလဲ။ အစ၏ ကောင်းခြင်း၊ အလယ်၏ ကောင်းခြင်း၊ အဆုံး၏ ကောင်းခြင်းတွေပါပဲ။

အဲဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်နားလည်သလိုပဲ ပြောပါရစေ။ နက်နဲတဲ့ တရားသဘောတွေကို ကျွန်တော် ရှင်းမပြတတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အတွေ့အကြုံလေးရှိသမျှနဲ့ ဥပမာပြုပါရစေ။

အင်္ဂုလိမာလသုတ်ဆိုတာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်တဲ့ ဗုဒ္ဓ

ဒုက္ခကို မြန်ရေရက်ရေ ခံစားနေသော

ဝါဒီမှန်သမျှ ကြားဖူးပြီးသားပါ။ ပါဠိလို ကျွန်တော်မရပါဘူး။ ‘အဟံ ဘဂိနီ’ စသဖြင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပရိတ်တော်ကို ကျွန်တော်နားလည်သလိုက တော့....

အင်္ဂုလိမာလကိုယ်တော်ကြီးဟာ လူဆိုးကြီးဖြစ်ခဲ့ဖူးလို့ ဆွမ်းခံထွက် ရင်တောင် ခဲနဲ့ပေါက်၊ တုတ်နဲ့ရိုက် စသဖြင့် ခံရတော်မူရှာပါတယ်။ အရှင် အင်္ဂုလိမာလ ကိုယ်တော်ကြီးက သည်းခံတော်မူပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက (ပရိတ် = အရံအတား) တစ်ပုဒ်ကို ဟောကြားပေးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ပရိတ်တော်ဟာ သစ္စာဆိုတာပါပဲ။

သစ္စာ (မှန်ကန်တိကျသော စကားကိုဆိုခြင်း) ကို ကျွန်တော် အစ တုန်းက သိပ်မယုံပါဘူး။ ဝေဝေဝါးဝါးပဲ ဖြစ်နေခဲ့တယ်။ အင်္ဂုလိမာလ သုတ်တော်ကို အမျိုးသမီးများ ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေတုန်းနဲ့ သားဖွားနေတုန်းမှာ ရွတ်ဆိုရတယ်လို့ပဲ သာမန်နားလည်ထားခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီ အင်္ဂုလိမာလသုတ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က....

“ချစ်နှမ၊ ငါသည် အကြင်အခါမှစ၍ အရိယသုတော်စင် ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုအခါမှစ၍ သတ္တဝါတို့ကို အသက်မှ ချဖူးသည်ဟူ၍ ‘ငါမသိ’။ ဤစကား မှန်၏။ ဤမှန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သင် ချစ်နှမသည်လည်းကောင်း၊ သင်၏ ဝမ်းကြာတိုက်မှ သန္ဓေသားလောင်းသည်လည်းကောင်း ကျန်းမာ ချမ်းသာပါစေ”

ဒါပါပဲ။ ဘယ်လောက်ရှင်းလင်းပါသလဲ။ ဆိုလိုချက်ကလည်း ပြည့်စုံ တိကျ မှန်ကန်လှပါတယ်။ (အကျယ်သဖြင့်ကတော့ ပညာအလင်းပြ စာအုပ် တိုက်က ထုတ်ဝေတဲ့ ‘ပရိတ်ကြီးဆယ့်တစ်သုတ် ပါဠိနှင့်အနက်’ စာအုပ်မှာ ဖတ်နိုင်ပါတယ်။)

အရှင်အင်္ဂုလိမာလကိုယ်တော်ကြီးက သည်လိုပြောတာပါ။ ‘မေတ္တာ ထားအပ်သော နှမ၊ ငါဟာ တစ်ချိန်တစ်ခါကစပြီး အရိယသုတော်စင် (ရဟန်း) ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီလို အရိယသုတော်စင် ဖြစ်တဲ့အချိန်ကစပြီး ဘယ်သတ္တဝါကိုမှ သတ်ဖူးတယ်ရယ်လို့ ငါမသိပါ။ [စကြိုလျှောက်တော် မူရင်း ပိုးပုရွက်တွေကို မတော်တဆ နင်းမိချင် နင်းမိလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ သေစေလိုတဲ့ စေတနာ (စေ့ဆော်တိုက်တွန်းခြင်းသဘော) မပါပါ။ မရှိပါ။’

သေသွားရှာတယ်ဆိုတာတောင် မသိပါ။ သတ္တဝါတွေကို သေစေလိုတဲ့ စေတနာ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သတ်ဖြတ်ဖူးခြင်း လုံးဝမရှိပါ။ သည်စကားဟာ မှန်ကန်တိကျတဲ့ သစ္စာစကားပါ။ ဤမှန်တဲ့ သစ္စာစကားကြောင့် မေတ္တာ ထားအပ်သော အသင်နှမသည် ကျန်းမာချမ်းသာပါစေ။ သင်နှမ၏ ဝမ်းကြာ တိုက်မှ သန္ဓေသားလောင်းသည်လည်း ကျန်းမာချမ်းသာပါစေ။]

ဒါပါပဲ။ တစ်ချိန်က လူဆိုးကြီးဘဝနဲ့ လူတွေသတ်ခဲ့တာကို မငြင်း ပါဘူး။ အရိယာသူတော်စင်ဖြစ်တဲ့အချိန်ကစပြီး သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲမှု ဘာ တစ်ခုမှ မပြုဘူး။ ‘အသက်မှ ချဖူးသည်ဟူ၍ ငါမသိ’ လို့ပဲ ရိုးဖြောင့်စွာ သစ္စာဆိုတာပါ။

‘ခလုတ်ထိမှ အမိတ’ ဆိုတဲ့ စကားလိုပဲ ကျွန်တော့်ဇနီး သမီးဦးမွှေး ခါနီး ဗိုက်နာတော့ (သားလား၊ သမီးလား မသိသေးပါဘူး) ကျွန်တော့် အစ်ကိုကြီး (လူမှုဖူလုံရေး ဆရာဝန်ကြီး) ဒေါက်တာဦးအောင်ကျော်ညွန့်က ကျွန်တော့်ဇနီးကို စမ်းသပ်ပြီး ဗိုက်ပေါ်မှာ ဘောပင်နဲ့ အမှတ်အသားတစ်ခု ရေးပေးတယ်။ နောက် ဂျင်မခါနာ (ဗဟိုအမျိုးသမီးဆေးရုံကြီး) ကို အမြန် သွားခိုင်းတယ်။ ကျွန်တော့်အစ်မ မမစိန်စိန်က ဆေးရုံလိုက်ပို့ပေးတယ်။ ကျွန်တော် ဆေးရုံသံတံခါးနားမှာ လမ်းလျှောက်ရင်း စောင့်နေတယ်။ စိတ်ပူ တော့ ဘာလုပ်လို့ ဘာကိုင်ရမှန်းမသိဘူး။ ပရိတ်တွေ ဘာတွေလည်း မေ့ကုန် ပြီ။ ခဏကြာတော့ မမစိန်စိန် ဆင်းလာတယ်။ စာရွက်တစ်ရွက်မှာ လက်မှတ် ထိုးခိုင်းတယ်။ “ဘာတွေဖြစ်လို့လဲမမ” လို့ မေးတော့ “စိတ်မပူနဲ့၊ လိုအပ် ရင် ခွဲဖို့ လက်မှတ်ထိုးခိုင်းတာ၊ ဒါထုံးစံပဲ၊ စိတ်အေးအေးထားနော်” လို့ ပြောပြီး ခပ်မြန်မြန်သုတ်သုတ် ပြန်တက်သွားတယ်။ ကျွန်တော် ခေါင်းမီး တောက်ပြီ။ အစ်ကိုကြီး ဒေါက်တာဦးအောင်ကျော်ညွန့်ကလည်း “Breach case ကွ။ ဆေးရုံကို အမြန်ဆုံးသွား။ မင်းက ဗိုက်နဲ့မိန်းမကို အိမ်မှာထားခဲ့ ပြီး လျှောက်လေနေတယ်။ ငါ့လက်သီးစာတော့ မိတော့မယ်၊ မြန်မြန်သွား” လို့လည်း အငေါက်ခံခဲ့ရပြီပြီ။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း မမစိန်စိန်ကို အကူ အညီတောင်းပြီး ဆေးရုံကို အမြန်လာခဲ့ရတာ။

ခွဲကောင်းခွဲရမယ်လည်းဆိုရော ကျွန်တော် ထိုင်ရမလို၊ ထရမလို၊ လမ်းလျှောက်ရမလို ဆောက်တည်ရာမရ ဖြစ်နေခဲ့တယ်။ ဖျတ်ခနဲ သတိရ

တယ်။ အင်္ဂုလိမာလသုတ်။ ပါဠိလိုမရဘူး။ အဓိပ္ပာယ်တော့ သိတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်အင်္ဂုလိမာလကိုယ်တော်ကြီးဟာ သည်လို သစ္စာဆိုခဲ့ပါတယ်လို့ တစ်ယောက်တည်းကြားရုံရွတ်ပြီး ခုနက စာပိုဒ်ကို တတွတ်တွတ် ရွတ်နေမိတယ်။ ဆန်းပြားပါတယ်။ နှစ်ခေါက် သုံးခေါက်လောက် ရွတ်ပြီးတော့ စိတ်နည်းနည်းအေးလာတယ်။ နောက်ထပ် ကျွန်တော် သတိရပြန်တယ်။ အဲဒါကတော့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် သစ္စာဆိုဖို့ပဲ။ သစ္စာဆိုတာ မှန်ကန်တိကျရတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဟာ သစ္စာဆိုဖို့ မှန်ကန်တဲ့ အကြောင်းကို စဉ်းစားတယ်။

ငါ မဟုတ်တာတွေ၊ မတော်တာတွေ အများကြီးလုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဘယ်သူမှ မသိပေမဲ့ ငါ့ဘာသာငါ သိနေတယ်။ မှန်တာ ဘာရှိသလဲ။ အမှန်ဆုံး အတိကျဆုံး ဖြစ်ရမယ်။ ဒီအခါမှာ ကျွန်တော့်ဉာဏ်ထဲ လင်းခနဲ တစ်ချက် မြင်သွားပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော့်ဇနီးနဲ့ လက်ထပ်ပြီးတဲ့အချိန်ကစပြီး ခုထိ တခြားဘယ်မိန်းမကိုမှ ကာယကံမြောက် မကျူးလွန်ခဲ့ဘူး။ ဒါ သိပ်သေချာတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် ဒီလိုသစ္စာဆိုတယ်။

“မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်သည် တပည့်တော်၏ဇနီး မချိုရီနှင့် လက်ထပ်ပြီးသည့်အချိန်ကစ၍ အခြား မည်သည့်မိန်းမကိုမှ ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း မရှိပါဘုရား။ ဤစကားသည် မှန်ကန်တိကျသော စကား ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ ဤ မှန်ကန်သောသစ္စာစကားကြောင့် တပည့်တော်၏ဇနီး မချိုရီနှင့် မွေးဖွားလာမည့်ကလေးငယ်သည် ကျန်းမာ ချမ်းသာ ပါစေ ဘုရား။”

အဲဒီလို အထပ်ထပ် ရွတ်ဆိုနေမိပါတယ်။ ဘယ်လောက်ကြာသွားတယ်တော့ မသိဘူး။ မမစိန်စိန်ဆင်းလာပြီး “မွေးပြီ ဝဏ္ဏရေ၊ မိန်းကလေး” လို့ လာပြောပါတယ်။ ဖခင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ဘယ်လိုဝမ်းမြောက်မလဲ ဆိုတာတော့ ကိုယ်ချင်းစာကြည့်နိုင်ပါတယ်။

ဒီလိုပါပဲ။ နောက်မွေးတဲ့ သားလတ် မောင်ပြေဇင်လည်း Breach (ဆုံပိုင်းဖွား) ပါပဲ။ (ဒေါက်တာ ဒေါ်ခင်သိန်းဦးက မွေးပေးပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက အင်္ဂုလိမာလသုတ်နဲ့ ကိုယ်တိုင် သစ္စာဆိုခဲ့ပါတယ်။) သားငယ်

မောင်ဥက္ကာကျတော့ အချင်းပတ်ပြီး မွေးပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက (တောင် ဥက္ကာလာပ အမျိုးသမီးဆေးရုံကြီးမှာ) ဒေါက်တာ ဒေါ်ရင်မေ၊ တာဝန်ကျတဲ့ ဒေါက်တာဒေါ်အေးအေးလွင်တို့နဲ့ ကျွန်တော့်ညီမတော် စုစုတို့ ဂရုတစိုက် မွေးပေးလို့ မိခင်ရော ကလေးပါ အသက်ရှင်တာပါ။ ကျွန်တော့်ဇနီး ပင်ပန်း လွန်းပြီး သတိဓာတ်လစ်သွားခဲ့ပါသတဲ့။ သားငယ်ဟာ အချင်းပတ်ပြီး မွေး တော့ ချက်ချင်း အောက်ဆီဂျင်မရလို့ (အသက်မရှူနိုင်လို့) ပြာနမ်းသွားခဲ့ပါ သတဲ့။ စုစုက ပြန်ပြောပြတာပါ။ အဲဒီတုန်းကလည်း အင်္ဂုလိမာလသုတ် (မြန်မာလို)နဲ့ ကိုယ်တိုင်သစ္စာဆိုခဲ့ပါတယ်။ ကလေးကော မိခင်ပါ ကျန်းမာ ချမ်းသာခဲ့ကြပါတယ်။ (ဆရာဝန်ကြီးတွေ၊ ဆရာမတွေရဲ့ ကြိုးစားအားထုတ် စေတနာထားမှုကိုလည်း မမေ့ပါဘူး)

ပရိတ်တော်တွေတောင် ဒီလောက်အစွမ်းထက်ရင် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဓမ္မတရားတော်တွေဟာ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်အောင် လမ်းပြ ရှေ့ ဆောင်နိုင်ကြောင်း ယုံမှားဖွယ် မရှိပါဘူး။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ဓမ္မဟာ....

အစ (ကြားနာခြင်းဟူသော ကောင်းခြင်း)၊ အလယ် (ကျင့်ကြံ အား ထုတ်ရခြင်းဟူသော ကောင်းခြင်း)၊ အဆုံး (ကျင့်ကြံ အားထုတ်ပြီးနောက် တရားထူး ကိုရ၍ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရ၊ မျက်မှောက်ပြု ရ) ခြင်း ဟူသော ကောင်းခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံပါတယ်။ ကိုယ်နားလည်နိုင် တဲ့ တရားနာကြည့်ပါ။ ကိုယ်နားလည် သဘောပေါက်နိုင်တဲ့ တရားစာအုပ် ဖတ်ကြည့်ပါ။ စနစ်တကျ ကျင့်ကြံပွားများ ကြည့်ပါ။ သိသာပါလိမ့်မယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဓမ္မဟာအာမခံချက် အပြည့်ရှိပါတယ်။ စ၊ လယ်၊ ဆုံး သုံးပါးစလုံး ကောင်းမွန်စွာ ဟောကြားအပ်တဲ့တရားပါ။

(၂) သန္နိဋ္ဌိက (သန္နိဋ္ဌိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)

သန္နိဋ္ဌိကဂုဏ်တော်ဆိုတာ 'ကိုယ်တိုင်သိမြင်ခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူ၏' လို့ မြန်မာလို ဆိုနိုင်ပါတယ်။ 'ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော် သည် ဟောတော်မူထားသည့်အတိုင်းသာ 'ကျင့်ကြံအားထုတ်' ကြလျှင် မဂ်ဖိုလ်အထိ ပေါက်ရောက်နိုင်ပေ၏။ မဂ်ဖိုလ်ရလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တိုင် 'သိ' နိုင်၏။ ဆရာတော်ကြီး အရှင်ဇနကာဘိဝံသက ရတနာဂုဏ်ရည်

ဒုက္ခကို မြိန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

စာအုပ်မှာ သည်အတိုင်း ရေးထားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သည့်ထက်ရှင်းအောင် မရေးတတ်ပါ။ အကျယ်သဖြင့် သိချင်ရင် ရတနာဂုဏ်ရည် စာအုပ်မှာ ဖတ်ပါ လို့ပဲ ညွှန်းပါရစေ။

➤ ကျွန်တော့်ကိုယ်တွေ့ကိုတော့ ပြောပြချင်ပါတယ်။

ဂုဏ်တော်က 'ကိုယ်တိုင် သိမြင်ခြင်းငှာ ထိုက်၏' တဲ့။ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင် ဘာမှ ရေရေရာရာမသိသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အတွေ့အကြုံအရ ရိပ်ဖမ်း သံဖမ်းလောက် သဘောပေါက်ထားတာလေးတော့ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်ဆိုတဲ့ကောင်က အကောင်လုံးပြုပါမှ အရိပ်လောက်ထင်တတ်တဲ့ အဆင့်ပဲရှိပါတယ်။ တကယ့်လူပြိန်းပါ။

လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ့်ခြောက်နှစ်ကျော်ကျော်က၊ တိတိကျကျပြောရရင် ခရစ်နှစ် ၁၉၈၈ ခု၊ ဧပြီလ ၈ ရက်နေ့ နံနက် ဆယ်နာရီမှာ ကျွန်တော် အရက်ကို တိခနဲဖြတ်ပါတယ်။ ထုံးစံအတိုင်း ရေထဲကငါးကို ကုန်းပေါ် ပစ်တင်လိုက်သလို ဖျပ်ဖျပ်လူး ခံရပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ကုသပေးတဲ့ ဆရာဝန်တွေက စိတ်အထူးကုဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးအုန်းမောင်နဲ့ ညီအစ်ကိုလိုခင်တဲ့ ဒေါက်တာကိုမင်းအောင်၊ ဒေါက်တာကိုကျော်စိုးတို့ပါပဲ။ ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးအုန်းမောင်က ဒီလို ညွှန်ကြားပါတယ်။ "ဆေး တွေကတော့ လုံလောက်အောင်ပေးပြီးပြီ။ ဆေးညွှန်းအတိုင်း အတိအကျ စားပါ။ လိုအပ်တဲ့ ဆေးတွေထိုးပါ။ အရေးကြီးဆုံးက အရက်ကို နည်းနည်းမှ ပြန်မစပါနဲ့။ ခင်ဗျား စာဖတ်ဝါသနာပါသားပဲ။ လောလောဆယ် တရား စာအုပ်တွေ ကြိုးစားပြီးဖတ်ပါ။ ဆရာတော်ကြီးတွေပြုစုတဲ့ တရားစာအုပ်တွေ ဖတ်ပါ။ ဒီကြားထဲမှာ အရက်သောက်ချင်စိတ် ပြန်ပေါ်လာရင် အရက်ဆိုင် မသွားနဲ့။ ကျွန်တော်တို့ဆီလာပါ။ အချိန်မရွေးလာပါ။ အရေးကြီးတာက တရားစာဖတ်ပါ။ ဂုဏ်တော်ပုတီးစိပ်ပါ" စသဖြင့် ညွှန်ကြားလိုက်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း တရားစာအုပ်တွေဘက် ပြန်ဦးလှည့်ခဲ့ပါတယ်။

[ဘယ်စာအုပ်က စဖတ်ရမှန်းမသိလို့ ဆရာပါ (စာရေးဆရာ ဆရာ ကြီး ပါရဂူ)ကို သွားမေးပါတယ်။ ဆရာပါက အလွန်တိုတောင်း ထိရောက် တဲ့ ဆုံးမလမ်းညွှန်မှု ပေးလိုက်ပါတယ်။ "သုတ္တန်တွေ ဖတ်ပါ" တဲ့။ ဒီတစ် သက် ကျေးဇူးမမေ့နိုင်တော့ပါ။]

ဆရာကြီးဒေါက်တာဦးအုန်းမောင်ဟာ ကျွန်တော့်အသက်သခင် ကျေးဇူးရှင်တစ်ယောက်ဆိုရင် မမှားပါဘူး။ (ဒေါက်တာ ကိုမင်းအောင်တို့၊ ဒေါက်တာ ကိုကျော်စိုးတို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်လှပါတယ်)

အဲသလို တရားစာအုပ်တွေလိုမ့်ဖတ်နေရင်းတစ်နေ့မှာ ကျွန်တော့် ငယ်သူငယ်ချင်း နီတွတ် (ဦးခင်မောင်ဇော်၊ မြန်မာ့လက်ရွေးစင် ဘောလုံး သမားဖလား) က သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာမှာ တရားသွားအားထုတ်ဖို့ ခေါ်ပါ တယ်။ ကျွန်တော်လည်း 'စမ်းကြည့်မယ်လေ' လို့ (မိုက်မိုက်မဲမဲ) စိတ်ကူးပြီး လိုက်သွားပါတယ်။ (ဘယ်လောက်ဆိုးတဲ့ ကျွန်တော်ပါလဲ။ တရားအားထုတ် တာကို စမ်းကြည့်မယ်လို့ စိတ်ကူးခဲ့တဲ့ကောင်)

သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် မရမ်းကုန်း သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာကို ရောက်သွား ပါတယ်။ အနီးကပ်တရားပြတာက (ခု -အင်းတိုင် -ခိပ္ပာဘိညာတရားရိပ်သာ ဆရာတော်ကြီး) မော်လမြိုင်ဆရာတော်ပါ။ ရိုးရိုးသားသားဝန်ခံရရင် တရား တစ်ပတ်ပြည့်အောင် အားမထုတ်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ခန္ဓာကိုယ်က သဒ္ဓမ္မရုံသီ ရိပိသာ ဓမ္မာရုံထဲမှာထိုင်ပြီး အာနာပါနု ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနေပေမဲ့ 'စိတ်' က ဆောက်တည်ရာမရ လျှောက်ပြေးနေပါတယ်။ တစ်နေ့ညနေပိုင်းမှာတော့ ဇွတ်မှိတ်ပြီး တရားမှတ်နေရာက ကျွန်တော့်ခန္ဓာကိုယ်အောက်ပိုင်းဟာ သိပ်ပေါ့သွားပြီး လေထဲမှာ လွင့်နေသလို ခံစားလိုက်ရတယ်။ စိတ်ထဲမှာ လက်နှစ်ဖက်က လဟာပြင်ထဲမှာ တွဲလောင်းကျနေသလို ဖြစ်သွားတယ်။ ကျွန်တော် တုန်လှုပ်ချောက်ချားသွားတယ်။ မျက်စိနည်းနည်းဖွင့်ကြည့်တော့ ခန္ဓာကိုယ်အောက်ပိုင်းဟာ ဘာမှမဖြစ်ဘူး။ ဒီတိုင်းပဲ။ မျက်စိမြန်မှိတ်တော့ ခုနလိုပဲ လဟာပြင်ထဲမှာ လွင့်နေသလို ဖြစ်နေပြန်တယ်။

အဲဒီတရားထိုင်ချိန်လည်းပြီးရော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ မော်လမြိုင်ဆရာ တော်ကြီးကို သွားပြီးလျှောက်ထားတယ်။ ဆရာတော်က ပြုံးတော်မူပြီး "အဲ သလို အမျိုးမျိုးတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲသလိုဖြစ်လာရင် အသက်ကို ပြင်း ပြင်းရှူပြီး နှာသီးဝမှာ စိတ်ကိုထား။ ငယ်ထိပ်ထိရောက်အောင် အသက်ပြင်း ပြင်းရှူ။ ပြီးမှ ဖြည်းဖြည်းချင်း ပုံမှန်အနေအထားရောက်အောင် အသက်ရှူ နှုန်းကိုပြန်လျှော့။ ပြီးတော့ ဝမ်းဗိုက်ပိန်ဖောင်းကို အာရုံစိုက်" လို့ ညွှန်ကြား တော်မူပါတယ်။ ပြီးတော့ ဓမ္မာရုံထဲကို ပြန်မသွားခိုင်းဘဲ ဆရာတော်ရဲ့

ကျောင်းခန်းဆောင်ကလေးထဲမှာပဲ တရားတစ်ချိန်မှတ်ခိုင်းတယ်။ အနီးကပ် ညွှန်ကြားတယ်။ အဲဒီကျမှ ပုံမှန်ပြန်ဖြစ်လာပါတယ်။

ရှင်းရှင်းဝန်ခံရရင် ရိပ်သာမှာနေတဲ့ တစ်လျှောက်လုံး မနက်သုံးနာရီခွဲ အိပ်ရာကထပြီးတာနဲ့ အရုဏ်ဆွမ်း (မနက်စာ) စားဖို့ပဲ စိတ်ရောက်နေတယ်။ ရှစ်ပါးသီလခံထားတော့ ညနေစာမစားရဘူး။ မနက်စောစောကျရင် သိပ်ဆာ တာပါပဲ။ ပြီးတော့ အလှူရှင်တွေက သဒ္ဓါတရား ထက်သန်စွာ လှူကြလို့ တစ်နေ့တစ်မျိုး မရိုးအောင် အရုဏ်ဆွမ်းတွေ စားရပါတယ်။ မန္တလေးမုန့်တီ၊ ကြက်သားပလာတာ၊ နန်းကြီးသုတ် စသည်ဖြင့် အကောင်းစားတွေချည်းပဲ။ မနက်လေးနာရီက ငါးနာရီ တရားထိုင် (တကယ်တော့ ပျံ့လွင့်နေတာပါ)၊ နံနက်ငါးနာရီကနေ ငါးနာရီခွဲထိ လမ်းလျှောက်မှတ် (ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်) မရပါဘူး။ အစာကျွေးခါနီး လှောင်အိမ်ထဲက ကြက်တွေ လှုပ်ရှား ပျာယာခတ်နေသလိုပဲ ကျွန်တော့်စိတ်တွေက ဒီနေ့ မုန့်တီလား၊ နန်းကြီး လားနဲ့ အစာပဲ တပ်မက်နေခဲ့တာပါ။ (အဲဒါကို နွားကျောင်းသားဥပုသ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဝိသာခါ ကျောင်းအစ်မကြီးကို ဟောတော်မူပါတယ်) အဲ၊ မနက်ခြောက်နာရီခွဲက ခုနစ်နာရီခွဲ တရားလည်းထိုင်ရော မြင်မကောင်းအောင် ငိုက်တော့တာပါပဲ။ နေ့ခင်းဆယ့်တစ်နာရီ ထမင်းစားပြီးတော့မှ ဒီနေ့ အဖို့တော့ ဘာမှစားရတော့မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ စိတ်တုံးတုံးချပြီး ဝင်လေ ထွက်လေ၊ ပိန်ဖောင်းလေး ပြန်ရှူနိုင်ပါတယ်။

တရားပတ်မပြည့်ခင် ပြန်ပြေးခဲ့ပါတယ်။ သူငယ်ချင်း ကိုနီတွတ်က တော့ ဆက်နေရစ်တယ်။ နောင် သူအကျင့်ရလာတော့ ဝါတွင်းသုံးလလုံး ဒုလ္လဘရဟန်းခံပြီး အားထုတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ထက် အများကြီး သာသပေါ့ ဗျာ။

နောက် သူငယ်ချင်း ဌေးဝင်း (မောင်ရွန်းသစ်) နဲ့ ခင်မောင်ကြည် (ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကြီး ဦးသန်းရွှေရဲ့ တပည့်ရင်း) က တရားအားထုတ်ဖို့ ကူညီခဲ့ပါသေးတယ်။ ကိုခင်မောင်ကြည်ဆိုရင် အိမ်တိုင်ရာရောက်လာပြီး ကျွန်တော့်တစ်ယောက်တည်းအတွက် နံနက်တိုင်း အချိန်ပေးပြီး တရားထိုင် စေခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒုံးဝေးလှတဲ့ ကျွန်တော်ဟာ တရားနဲ့ မရင်းနှီးခဲ့ ပါဘူး။

နောက် တောင်စွန်းဆရာတော် ဓမ္မဘေရီအရှင်ဝိရိယက တရားတစ်ပုဒ် ချီးမြှင့်ဖူးပါတယ်။ အရှင်ဝိရိယရဲ့ စာတွေလည်း ကျွန်တော် လေးလေးစားစား ဖတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတော့ ဆရာတော်က ဒီလိုမိန့်တော်မူပါတယ်။

“ရုပ်သာသွားမှ တရားအားထုတ်လို့ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်လူရိယာ ပုတ်နဲ့နေနေ၊ ဘယ်အချိန်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်နေရာဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်လိုအခြေ အနေဖြစ်ဖြစ် တရားနှလုံးသွင်းလို့ ရတယ်။ အဲဒါ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။ ကာယာ နုပဿနာဆိုရင် ခန္ဓာကိုယ် လှုပ်ရှားသမျှ သတိရှိနေရမယ်။ ‘သတိထား’ တာနဲ့ ‘သတိရှိ’တာ မတူဘူး။ သတိထားတယ်ဆိုတာက သတိကို ဧည့်သည် လိုခေါ်ပြီး ကိုယ့်နှလုံးအိမ်ထဲထားတာ။ သတိရှိတယ်ဆိုတာက သတိကို အိမ်ရှင်အဖြစ်နဲ့ နှလုံးအိမ်ထဲမှာ ‘ရှိ’နေစေရတာ။ ကိလေသအညစ်အကြေး ဆိုတဲ့ ဧည့်သည်တွေ လာရင် အိမ်ရှင်အဖြစ် ‘ရှိနေတဲ့သတိ’ က မောင်းထုတ် ရတာ။ ဒီလိုပဲ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာတွေမှာ လည်း သတိကို ကိုယ့် ဟဒယနှလုံးအိမ်ထဲ အမြဲတမ်းရှိနေအောင် အားထုတ် ရတယ်” လို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဒီတော့မှ ကျွန်တော့် ဉာဏ်မှာ တံခါးကြီးတစ်ခုကို ဟင်းလင်းဖွင့်ပေးလိုက်သလို ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါတောင် အကောင်လုံးပြုမှ အရိပ်ထင်တဲ့ကောင်ပါ။ သတိရှိဖို့ကို အရိပ် ကလေး နည်းနည်းထင်လာတယ်ဆိုပါတော့။

ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်လည်း သတိရရင်ရတိုင်း ‘သတိရှိ’ ဖို့ ကြိုးစား ပါတယ်။ အဲသလို သတိရှိနေတဲ့အချိန်မှာ ခဏလေးဖြစ်ဖြစ် အကုသိုလ်တွေ ကင်းနေတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ (အများအားဖြင့်တော့ အကုသိုလ်တွေက အလုံးလိုက် အထွေးလိုက် ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ ဝင်နေတာပါပဲ)

ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ ‘ဓမ္မ’ တရားဟာ ‘ကိုယ်တိုင် သိ’ ဖို့ ထိုက်တဲ့ ဂုဏ်တော်တွေနဲ့ ပြည့်စုံပါတယ်။ ကိုယ်တွေ့ပါ။ ကိုယ်တိုင် မသိတဲ့ အချိန်တွေမှာ (နေရာတွေမှာ၊ အခြေအနေတွေမှာ) အကျိုးယုတ်စေတဲ့ စိတ်ညစ်စိတ်ထေးတွေပဲ ပေါ်လေ့ရှိပါတယ်။ လိုချင်တာ၊ အမျက်ထွက်တာ၊ တွေဝေတာ၊ (ငါကွဆိုတဲ့) မာန်တက်တာ၊ အစွဲအလမ်း အစရှိတဲ့ စိတ်အညစ် အကြေးတွေနဲ့ လုပ်မိတဲ့အလုပ်မှန်သမျှ ကောင်းကျိုးမပေးပါဘူး။ ဥပမာ- လောဘကြီးနေတဲ့အချိန်ဟာ အလိမ်ခံဖို့အတွက် အဆင်သင့် လုပ်ပေးထား

တာပါ။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း ဖိုးတွမ်တီးတစ်ယောက်က ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောဖူးပါတယ်။ “ဟေ့ကောင် လူတွေမှာ လောဘရှိနေသမျှ လိမ်စားတဲ့ လုပ်ငန်း မပျောက်ဘူးကွ” တဲ့။ ဒါကြောင့် သတိရှိနေရင် ကောင်းပါတယ်။

(၃) အကာလိကဂုဏ်တော် (အကာလိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)

အချိန်မဆိုင်းဘဲ စိတ်အေးချမ်းသာမှုနဲ့ လောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားကို ပေးနိုင်တယ်။ (အကျိုးပေးဖို့ အချိန်ဆွဲ၍ ဖင့်နွဲခြင်းမရှိ။ ရတနာဂုဏ်ရည်) သိပ်မှန်ပါတယ်။ အခု ကျွန်တော် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ ဓမ္မအကြောင်းကို ဆင်ခြင်လို့ ရသမျှလေး ရေးနေတဲ့အချိန်မှာတောင် စိတ်အေးချမ်း ငြိမ်သက် နေပါတယ်။ ဘယ်အချိန်ဖြစ်ဖြစ် ၊ ဘယ်လိုအခြေအနေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်နေရာ ဖြစ်ဖြစ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဓမ္မတရားတော်ကို တတ်သမျှ မှတ်သမျှ သိသမျှ ကလေးနဲ့ ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းနေလိုက်ရင် အေးချမ်းသွားတာပါပဲ။ အကျဉ်း ဆုံးအဓိပ္ပာယ်ကို လေးလေးနက်နက် မသိသေးဘဲ အနိစ္စ၊ ဘာမှမမြဲဘူး။ ဒုက္ခ၊ အားလုံးဟာ ဒုက္ခသဘောပဲ။ လောကမှာ သုခရယ်လို့ မရှိ။ (ဒီ အကြောင်းကို ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တအကြောင်း ပြောတဲ့အခါ ကျွန်တော် သဘောပေါက်သလောက်ကို ထပ်ပြောပါဦးမယ်။) အနတ္တ၊ မိမိမဟုတ်၊ ကိုယ်မဟုတ်၊ အတ္တရယ်လို့ မရှိ။ (အနတ္တနဲ့ပတ်သက်ပြီး သဘောပေါက် ထားသမျှလေးကို တစ်နေရာကျရင် ပြောပါ့မယ်။) အဲသလို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဆိုတာလေးကို တစ်ကိုယ်ကြားရုံ တိုးတိုးလေး ရွတ်ဆို နှလုံးသွင်း နေရုံနဲ့ စိတ်အေးချမ်းပါတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိတဲ့ စိတ် အညစ်အကြေး(ကိလေသ)တွေ ဝင်မလာပါဘူး။ ခေတ္တခဏဖြစ်ဖြစ် အေးချမ်း ငြိမ်သက်နေပါတယ်။ ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသကတော့ “လောကီ ကုသိုလ်ကံများကဲ့သို့ ၅ ရက်၊ ၇ ရက်၊ တစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝ စသဖြင့် အချိန်ဆွဲ၍ ဖင့်နွဲခြင်းမရှိ။ ချက်ချင်းအကျိုးပေးနိုင်သော ဂုဏ်ထူးရှိ၏” လို့ ဖူးတော်မူပါတယ်။ မဂ်ကိစ္စနဲ့ အထူးပတ်သက်တယ်လို့ မိန့်တော်မူပါ တယ်။

(၄) ဟေပသိကဂုဏ်တော် (ဟေပသိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)

လာလော့ ရှုလော့ဆိုတဲ့ ဂုဏ်တော်နဲ့ ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်။

ခုန အချိန်မရွေး၊နေရာမရွေး၊အခြေအနေမရွေးဆိုတဲ့ အကာလိက ဂုဏ်တော်နဲ့ ဆက်လျက်ပါပဲ။ အဆင့်တော့ နည်းနည်းမြင့်သွားပြီလို့ ယူဆ ပါတယ်။ ‘လာလော့’တဲ့၊ ‘ရှုလော့’တဲ့။ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ စမ်းသပ်စစ်ဆေး ချင်သလဲ။ ကြိုက်တဲ့နည်းနဲ့ စမ်းသပ်စစ်ဆေးပါ။ ကြိုက်တဲ့နည်းနဲ့ ဝေဖန် သုံးသပ်ပါ။ စမ်းချင်သလိုစမ်း၊ စစ်ချင်သလိုစစ်ဆိုပြီး အပြည့်အဝ အခွင့်ပေး ထားပါတယ်။ တရားဆီကိုလာပါတဲ့။ တရားကို ရှုပါတဲ့။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မိမိခန္ဓာကိုယ်မှာပဲ ရှိနေတဲ့တရားကို အဝေးကြီးလို့ ထင်လေ့ရှိကြပါတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ရောဟိတဿသုတ္တန်မှာ ‘လောကရဲ့အစ၊ လောကရဲ့ အဆုံးကို ဘယ်စကြဝဠာမှာမှ လိုက်ရှာမနေနဲ့။ ဤတစ်လံမျှရှိသော ခန္ဓာကိုယ်မှာပဲ လောကရဲ့ အစလည်းရှိတယ်၊ လောကရဲ့ အဆုံးလည်းရှိတယ်’ လို့ တိတိ လင်းလင်း ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ် ဟောကြားထားပါတယ်။ သေချာအောင် ရောဟိတဿသုတ် မြန်မာပြန်ကို ကူးရေးပေးလိုက်ပါတယ်။

“အချင်းရောဟိတနတ်သား၊ လောက၏အဆုံး နိဗ္ဗာန်မရောက်ဘဲ ဆင်းရဲ၏။ အဆုံးပြုခြင်းကို ငါဟောတော်မမူ။ စင်စစ်အားဖြင့် သညာလည်း ရှိ၊ ‘စိတ်လည်းရှိ’ သော တစ်လံမျှလောက်သော ဤခန္ဓာကိုယ်၌ လောက (ဒုက္ခသစ္စာ)ကိုလည်းကောင်း၊ လောက၏ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း (သမုဒယ သစ္စာ) ကို လည်းကောင်း၊ လောက၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန် (နိရောဓသစ္စာ)ကို လည်း ကောင်း၊ လောက၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့် (မဂ္ဂသစ္စာ) ကို လည်းကောင်း ငါ ပညတ်တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့် စင်စစ် လောကကိုသိပြီးသော၊ လောက၏အဆုံး နိဗ္ဗာန် (ရုဗ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ ချုပ်ငြိမ်းရာ) သို့ ရောက်ပြီးသော၊ ကျင့်သုံးပြီး သော၊ အကျင့်မြတ်ရှိသော၊ မကောင်းမှုမှငြိမ်းပြီးသော ပညာရှိသည် လောက ၏ အဆုံးကိုသိ၍ ဤပစ္စုပ္ပန်လောကကို လည်းကောင်း၊ တမလွန်လောကကို လည်းကောင်း (ယခုဘဝ၊ နောက်ဘဝတို့ကို) မတောင့်တတော့ချေ။

[သံယုတ္တနိကာယ်၊ သဂါထာဝဂ္ဂ၊ ဒေဝပုတ္တသံယုတ်၊ ရောဟိတဿသုတ်]

ဒီနေရာမှာ ရောဟိတနတ်သားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို သိကြပြီးသား ဖြစ်ပေမဲ့ သတိပြန်ရအောင် အကျဉ်းချုပ်ပြောပြပါရစေ။

‘ရောဟိတ’ ဆိုတာ ဈာန်ပျံနိုင်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ထားတဲ့ ရသေ့ကြီး တစ်ပါးပါတဲ့။ ရောဟိတရသေ့ဟာ ဘယ်လောက်လျင်မြန်တဲ့ အဟုန်နဲ့ ဈာန်ပျံနိုင်သလဲဆိုရင် စကြဝဠာတိုက် တစ်တိုက်ကနေ နောက်တစ်တိုက်ကို၊ စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း မြောက်မြားစွာကို (ခုခေတ် နက္ခတ္တဗေဒနဲ့ စကြဝဠာဗေဒအရပြောရရင်... မစ်လ်ကီးဝေး ဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့ ‘ကမ္ဘာလေး’ လည်နေတဲ့ နဂါးငွေ့တန်း မဟာစကြဝဠာအဖွဲ့အစည်း၊ အနီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အင်ဒရိုမီးဒါးဆိုတဲ့ မဟာစကြဝဠာအဖွဲ့အစည်း အစရှိတဲ့) မဟာစကြဝဠာအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုကနေတစ်ခုကို ထန်းတောအတွင်းသို့ ဖြတ်သန်း ပစ်လွှတ်လိုက်တဲ့ မြားတစ်စင်းရဲ့ အဟုန်မျိုးနဲ့ ပျံသန်းနိုင်ပါသတဲ့။ ထန်းပင်တစ်ပင်ကို မဟာ စကြဝဠာတိုက်တစ်တိုက်လို့သတ်မှတ်ပြီး အဲဒီ မဟာစကြဝဠာ တစ်တိုက်ချင်းကို အလွန်လျင်မြန်တဲ့အဟုန်နဲ့ အဟုန်ပြင်းတဲ့ မြားတံက ထန်းပင်အုပ်ကို ဖြတ်သလို ဖြတ်သန်းသွားသလောက်အထိ လျင်မြန်တဲ့ အရှိန်အဟုန် ရှိပါသတဲ့။

ရောဟိတရသေ့က ကိုယ်တော်ရဲ့သပိတ်ထဲမှာ မုန်ညင်းစေ့ (အပိခေါင်းလောက်ရှိတဲ့ အစေ့လေး) တွေ အပြည့်အသိပ်ထည့်ပြီး စကြဝဠာတိုက်တစ်တိုက်မှာ မုန်ညင်းစေ့တစ်စေ့ပစ်ချရင်း မဟာအနန္တစကြဝဠာကြီးရဲ့ အစနဲ့အဆုံးကို တွေ့ရအောင် ဈာန်တန်ခိုးနဲ့ ပျံသန်းသွားပါသတဲ့။ ဒါပေမဲ့ မဟာစကြဝဠာအနန္တကြီး မဆုံးနိုင်ဘူး။ သပိတ်ထဲက ရှိရှိသမျှ မုန်ညင်းစေ့ (ရာ၊ ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ သန်း)-တွေလည်း ကုန်ပြီးတဲ့အထိ မဆုံးနိုင်ဘူး။ နောက်ဆုံး ရောဟိတ ရသေ့ကြီး သက်တမ်းစေ့တဲ့အထိလည်း မဟာစကြဝဠာအဖွဲ့အစည်းတိုက်ကြီးတွေဟာ အဆုံးမရှိဘူး။ မဆုံးသေးဘူး။ အဆုံးအစမရှိ ကျယ်ပြန့်လှပါတယ်။ အသင်္ချေအနန္တ ရေတွက်ခြင်းငှာ မဖြစ်နိုင်တဲ့ သဘောကို ဆောင်ပါတယ်တဲ့။

ဒီတော့ ရောဟိတရသေ့ဟာ အဲသလို စကြဝဠာအနန္တ (လောက)ရဲ့ အစနဲ့အဆုံးကိုရှာရင်း ပျံလွန်တော်မူသွားပါသတဲ့။ ပြီးတော့ ကျင့်ကြံပွားများထားတဲ့ ကုသိုလ်အဟုန်ကြောင့် နတ်သားဖြစ်သွားပါသတဲ့။ (နတ်နဲ့ပတ်

သက်ပြီး ကြိုက်သလို ယူဆပါ။ အရေးကြီးတာက 'နတ်' ကိစ္စ မဟုတ်ပါ။ တစ်လံမျှ သာရှိတဲ့ (ရုပ်နဲ့ စိတ်) ခန္ဓာမှာပဲ လောကရဲ့ အစနဲ့ အဆုံးပဲ ရှိတယ်ဆိုတဲ့ တရားတော်ပါ။ အဲဒီအခါကျမှ ရောဟိတနတ်သားဟာ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကို လောကရဲ့အစ၊ လောကရဲ့အဆုံး ဘယ်မှာ ဘယ်လိုရှိပါသလဲလို့ မေးမြန်းလျှောက်ထားပါသတဲ့။ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က ခုနပြောပြတဲ့ ရောဟိတသဒုတ္တန် တရားတော်မြတ်ကို ဟောကြားချီးမြှင့်ပါသတဲ့။ သညာ (မှတ်မိမှု) နှင့် စိတ် (ခံစားမှု၊ စိတ်ကူးမှု၊ အထူးသိမှု) ရှိတဲ့ ဤတစ်လံမျှသော 'ခန္ဓာကိုယ်' ဌိသာ လောက၏အစ (သမုဒ္ဒယသစ္စာ)နဲ့ လောက၏ အဆုံး (နိရောဓသစ္စာ) ရှိပါတယ်လို့ ဟောကြားတော်မူတာပါ။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ရဲ့ပြင်ပ ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဍာန်တွေမှာ တရားကို လိုက်ရှာကြည့်နေမိတာ မှားတယ်။ တကယ်က ကိုယ့်ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ် ခန္ဓာ (ရုပ်နဲ့ စိတ်) မှာပဲ တရားကို ရှာလို့တွေ့နိုင်ပါတယ်။ အဝေးကြီး လျှောက်တွေးမနေနဲ့။ ကိုယ့်စိတ်နဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ကြည့်လို့ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် ဆုံးမရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမြဲမရပါဘူး။ တစ်ခါတလေ သတိလေးရှိချိန်မှာပဲ ဆင်ခြင်မိတာပါ။ တရားရဖို့တော့ အဝေးကြီးလိုသေးတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

'ဧဟိပဿိကော' လာလော့၊ ရှုလော့ဆိုတဲ့ တရားဂုဏ်တော်အရ ဘယ်ကိုလာရမှာလဲ၊ ဘာကိုရှုရမှာလဲဆိုတာ ရှင်းနေပါတယ်။ ပျံ့လွင့်နေတဲ့ စိတ်ကို ကိုယ့်ရဲ့နာမ် ခန္ဓာနဲ့ ရုပ်ခန္ဓာဆီပဲ ပြန်လာစေပြီး အဲဒီနာမ်ခန္ဓာနဲ့ ရုပ်ခန္ဓာကိုပဲ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရမှာပါ။ ဘယ်တော့ဆင်ခြင်မလဲ။ ခုချက်ချင်း ဆင်ခြင်ပါလို့ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် ဆုံးမပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ရဲ့ ဓမ္မတရားတော်ဟာ ကြိုက်တဲ့နည်းနဲ့ အစစ်ဆေး အစမ်းသပ်ခံနိုင်ပါတယ်။ ဒိဋ္ဌိ (ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ပါဠိစကားက အယူစွဲလို့ပဲ အနီးစပ်ဆုံး မြန်မာပြန်လို့ ရပါတယ်။ ဒိဋ္ဌိဆိုတာ အယူမှား၊ အကျင့်မှားလို့ ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းကလေးပဲ အယူစွဲဝါဒ၊ ဒါမှမဟုတ် အစွဲအလမ်းကို ပြောတာလို့ ကျွန်တော် ယူဆပါတယ်) အစွဲကင်းကင်းနဲ့ လေ့လာဆင်ခြင် စူးစမ်းပွားများနိုင်တဲ့ တရားတော်ပါ။ အစွဲအလမ်းတစ်ခုခု အခံရှိနေရင်တော့ ဝေဝါးသွားနိုင်ပါတယ်။ အစွဲအလမ်းမထားဘဲ လာလော့၊ ရှုလော့၊ စစ်ဆေး

လော့၊ ဆင်ခြင်လော့၊ ကျင့်ကြံပွားများလော့။ လွတ်မြောက်ရာ တရားကို မလွဲမသွေ တွေ့စေရမယ်တဲ့။

(၅) **ဩပါနေယျိက (ဩပါနေယျိကော ဘဂဝတာ ဓမ္မော)**

ကိုယ်နှင့်မကွာ၊ စိတ်နှင့်မကွာ အမြဲတမ်း ဆောင်ထားအပ်သော ဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏တဲ့။ (မိမိစိတ်သို့ကပ်၍ ဆောင်ယူထိုက်၏) ဟုတ်ပါတယ်။ တကယ်လို့များ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဓမ္မတရားကို နည်းနည်းလေးပဲ သိသိ၊ သိသမျှကို ကိုယ်နဲ့စိတ်နဲ့ (စိတ်ထဲမှာ) အမြဲဆောင်ထားအပ်ပါတယ်။ အများကြီး မနိုင်ဝန်ထမ်းသလို ဆောင်နေစရာ မလိုဘူးလို့ ကျွန်တော် ယူဆပါတယ်။ အဆင့်မြင့်တရားဖြစ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ၂။ ကာယာနုပဿနာ (ခန္ဓာကိုယ် လှုပ်ရှားတိုင်း သတိအမြဲရှိနေတာ)၊ ၂။ ဝေဒနာနုပဿနာ (စိတ်ခံစားမှုတိုင်း သတိရှိဆင်ခြင်နေတာ)၊ ၃။ စိတ္တာနုပဿနာ (ကိုယ်ဘာစိတ်ကူးနေသလဲလို့ အမြဲ သတိရှိ ဆင်ခြင်နေတာ)၊ ၄။ ဓမ္မာနုပဿနာ (ဓမ္မတရားကို အမြဲတမ်းနှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နေတာ)၊ အဲဒီ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးထဲက မိမိစရိုက်နဲ့ကိုက်ညီတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရား တစ်ပါးပါးကို အမြဲတမ်းဆင်ခြင် ပွားများနေနိုင်ရင် ကောင်းလှပါသပေါ့။ အဲသလို ဆင်ခြင်ပွားများနေနိုင်ရင် (ကိုယ်နဲ့စိတ်မှာ ဓမ္မကို အမြဲဆောင်ထားနိုင်ရင်) ဘယ်က လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ (အစွဲအလမ်း) စတဲ့ မသင့်တော်တဲ့ မကောင်းတဲ့စိတ်တွေ(ကိလေသ)တွေ ကိုယ့်စိတ်ထဲ၊ နှလုံးထဲ ဝင်လာနိုင်တော့မှာလဲ။ ဘယ်အချိန် ဘယ်နေရာမှာ စဆောင်ရမလဲ။ ယခုပဲ၊ ယခု။ အချိန်ဆိုင်းမနေနဲ့၊ အချိန်ဆွဲမနေနဲ့လို့ ကျွန်တော့်ကိုယ် ကျွန်တော် (သတိရတိုင်း) ဆုံးမပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဩပါ နေယျိကော မိမိစိတ်နှလုံး၌ အစဉ်အမြဲ ဆောင်ထားအပ်တဲ့တရားပါပဲ။

(၆) **ပစ္စတံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညာဟိ**

သူတော်စင်ပညာရှိတို့ ဆင်ခြင်သဘောပေါက်နိုင်တဲ့ ဂုဏ်တော်နဲ့ ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏တဲ့။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဓမ္မတရားကို သိရှိနားလည်သဘောပေါက်ပြီး

ကျင့်သုံးနိုင်ဖို့ အရေးကြီးဆုံးအချက်က 'ပညာ'။ ဉာဏ်ပညာ (အသိဉာဏ် ပညာ) ရင့်ကျက်ဖို့ပါပဲ။ ပညာရင့်ကျက်လာဖို့ တစ်ဆင့်ချင်း တက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါဖြင့် ဉာဏ်ပညာနဲ့နဲ့သူတွေအတွက်တော့ သဘောမပေါက်နိုင်ဘူး တဲ့လား။ မဟုတ်ပါ။ မြတ်စွာဘုရားက နည်းမျိုးစုံသုံးပြီး ဟောကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ - လယ်သမားကို လယ်သမား နားလည်နိုင်တဲ့ ဥပမာ ဥပမေယျတွေနဲ့ ဟောပါတယ်။ [သံယုတ္တနိကာယ်၊ သဂါထာဝဂ္ဂဗြာဟ္မဏ သံယုတ်၊ (ကသိဘာရဒ္ဒာဇသုတ်) မှာ အကျယ်ဖတ်နိုင်ကြောင်းပါ။] မြင်း ထိန်း (မြင်းမွေးတဲ့ မြင်းဆရာ) ကို မြင်းထိန်းကျောင်းတဲ့နည်း၊ မြင်းသမား ဝေါဟာရတွေနဲ့ ရှင်းလင်းဟောကြားခဲ့ပါတယ်။

ကေသိဆိုတဲ့ မြင်းထိန်းတစ်ယောက်က မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက် တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုမေးတော်မူပါတယ်။ “မြင်းရိုင်းကို ယဉ်လာ အောင် မည်သို့ ဆုံးမသနည်း”

ကေသိ - “မြင်းရိုင်းကို အနုအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အကြမ်း အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အနုအကြမ်း နှစ်မျိုးစလုံးနှင့်လည်းကောင်း ယဉ်လာ အောင် ဆုံးမပါသည်” ဟု လျှောက်ထား၏။

မြတ်စွာဘုရားက “မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဆုံးမ၍မရသော မြင်းကို မည်သို့ ပြုသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။

ကေသိ - “ထိုမြင်းမျိုးမှာ မည်သို့မျှ အသုံးမဝင်သည့်အပြင် မိမိ ဆရာ၏ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်သဖြင့် သတ်ပစ်ရပါသည်” ဟု လျှောက်၏။

ထို့နောက် မြင်းဆရာ ကေသိက “မြတ်စွာဘုရားသည် ဆုံးမထိုက်သူ တို့ကို မည်သို့ ဆုံးမတော်မူပါသနည်း” ဟု လျှောက်ထား မေးမြန်း၏။
မြတ်စွာဘုရားက

“ငါသည် အချို့လူများအား ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့၏ ကောင်းသော စရိုက် (အကျင့်) ကြောင့် ကောင်းကျိုးခံစားရမည်ဟု အနုနည်းနှင့် ဆုံးမ၏။ အချို့လူများကိုမူ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့၏ မကောင်းသောစရိုက် (အကျင့်) ကြောင့် မကောင်းကျိုး ခံစားရမည်ဟု ညွှန်ပြ၍ အကြမ်းနည်းဖြင့်ဆုံးမ၏။ အချို့လူများကိုမူ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့ဖြင့် ပြုသော ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု တို့၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးပြစ်များကို ညွှန်ပြ၍ အနုနည်း၊ အကြမ်းနည်းအားဖြင့်

ငါ ဆုံးမ၏။

ကေသိ - “အရှင်ဘုရား မည်သည့်အဆုံးအမမျိုးကိုမျှ မနာခံသော သူကို မြတ်စွာဘုရားသည် မည်သို့ပြုပါသနည်း” ဟု မေးလျှောက်၏။

မြတ်စွာဘုရား - “ကေသိ၊ သင်သည် ဆုံးမ၍မရသော မြင်းရိုင်းကို သတ်ဘိသကဲ့သို့ ထိုသို့ အနု၊ အကြမ်းနည်းများဖြင့် ဆုံးမ၍မရအပ်သော သူကို ငါသည် သတ်ပစ်၏”

ကေသိ - “အရှင်ဘုရား၊ လူ့အသက်သတ်ခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရားအား မအပ်စပ်သည်သာ မဟုတ်ပါလော” ဟု လျှောက်ထား၏။

မြတ်စွာဘုရား - “ကေသိ၊ မြတ်စွာဘုရားအား သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းသည် မအပ်စပ်သည် မှန်၏။ စင်စစ်သော်ကား အကယ်၍ လူတစ်ဦးသည် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပြောဆိုဆုံးမ၍ မရခဲ့လျှင် ထိုသူကို မြတ်စွာဘုရားသည် ပြောဆိုဆုံးမထိုက်သူဟူ၍ အသိအမှတ်မပြုတော့ပေ။ ပညာရှိ သီတင်းသုံးဖော်တို့ကလည်း ပြောဆိုဆုံးမထိုက်သူဟူ၍ အသိအမှတ်မပြုကြကုန်။ ယင်းသို့ အသိအမှတ်မပြုခြင်းသည်ပင် မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်၌ သတ်ပစ်လိုက်သည်မည်၏”

[အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ ကေသိဝဂ်၊ ကေသိသုတ်]

သည်တရားတော်ကို ပြန်ဖတ်ရတဲ့အချိန်မှာ မင်္ဂလာတရားတော်မှာ ပါတဲ့ ‘ဆိုဆုံးမလွယ်သူ၊ ဆိုဆုံးမ ခံထိုက်သူ ဖြစ်ပါစေ’ ဆိုတဲ့ မင်္ဂလာတစ်ပါးကို သတိရမိပါတယ်။ ဆိုဆုံးမမှုကို မခံထိုက်သူလို့ ဆုံးဖြတ်တာကို ခံရရင် လောကီ၊ လောကုတ် အကျိုးယုတ်ပါတယ်။

ဥပမာ - အလုပ်သမားတစ်ယောက်ဟာ ပြောဆိုဆုံးမလို့လည်း မရ၊ အလုပ်ထုတ်ဖို့လည်း မဖြစ်နိုင်ဆိုရင် ပစ်ထားလိုက်ကြပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အဲဒီအလုပ်သမားဟာ ဘယ်လိုမှမတိုးတက်နိုင်တော့ဘဲ အချိန်တန်ရင် အလုပ်က ထွက်ရပါတော့တယ်။ ဒါ ဘာမှ ကြီးကျယ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်ကို ဆိုဆုံးမခံထိုက်သူ မဟုတ်တော့ဘူးဆိုရင် တော့ သံသရာဝဲဩဇာမှာ မြုပ်ချည် မြုပ်ချည် (ပေါ်ချည် မပါပါဘူး) နဲ့ပဲ

ဝဋ်ဆင်းရဲ ခံနေရတော့မှာပါပဲ။

[ကျွန်တော်ကတော့ သံသာရ (သံသရာ) ဆိုတာကို ဘဝအဆက်ဆက် စသဖြင့် စဉ်းစားနေရင် ဉာဏ်မမီနိုင်လို့ လက်ငင်းဘဝမှာ ကိုယ်တိုင် (ကိုယ့်စိတ် ကိုယ့်ကိုယ်မှာ) တွေ့နေရတဲ့ လောကခံရှစ်ပါးနဲ့ပဲ စဉ်းစားပါတယ်) ခပ်တိမ်တိမ်ဉာဏ်ပဲ ရှိပါတယ် ခင်ဗျား။]

မြင်းဆရာ 'ကေသီ' ဟာ အဲဒီတရားကို နာရပြီးတဲ့နောက် ဆိုဆုံးမခံထိုက်သူအဖြစ် ခံယူလိုက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားရဲ့အဆုံးအမကြောင့် ထိုက်သင့်တဲ့ တရားသဘောကို မြင်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဥပါသကာဖြစ်သွားပါတယ်။ [မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်ဆန္ဒမထေရ် (တောထွက်ကတည်းက လိုက်လာတဲ့ မောင်ဆန်)ကို ဗြဟ္မဒဏ် (ဘယ်သူကမှ မဆုံးမနဲ့ တော့ဆိုတဲ့ဒဏ်) ပေးခိုင်းပါတယ်။ အရှင်ဆန္ဒဟာ ကြောက်လန့်တုန်လှုပ်မှုကြီးစွာဖြစ်ပြီး အဲဒီအချိန်ကျမှ ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်တော်မူလို့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကို ရသွားပါသတဲ့။]

ပစ္စတံဝေဒိတဗ္ဗ ဂုဏ်တော်အရ 'ကိုယ်စီကိုယ်င သိအပ်၊ ခံစားအပ်၏' လို့ အဓိပ္ပာယ်ဆောင်ပါတယ်။

ဒီကိစ္စမှာ ဉာဏ်ပညာကြီးရင့်သူတွေ၊ ပါရမီပြည့်ဝသူတွေဟာ တရားသဘောကို ဉာဏ်ပညာအရင်းပြုပြီး အဆင့်မြင့်တရားတွေ သိသွားကြရပါတယ်။ ဉာဏ်နဲ့သူ့အတွက်လည်း သင့်လျော်ထိုက်တန်တဲ့ တရားတွေ ရှိပါတယ်။

ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို ရအောင်မကျက်နိုင်လို့ အစ်ကိုကြီး ရဟန်းဖြစ်သူ မဟာပန္နမထေရ်က ကြိမ်းမောင်းခံရတဲ့ ညီငယ်ရဟန်း စူဠပန်မထေရ်ကို မြတ်စွာဘုရားက အဝတ်ဖြူကလေး တစ်ပိုင်းပေးပြီး 'ရဇောဟရဏံ' 'မြူ၊ အညစ်အကြေး' လို့ ရွတ်ဆိုစေရင်း အဝတ်ဖြူကို အထပ်ထပ် ဆုပ်နယ်နေတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတော်မူပါတယ်။ အဝတ်ဖြူကလေးဟာ ဆုပ်ရင်း၊ နယ်ရင်း၊ ပွတ်ရင်းနဲ့ ညစ်ထေးသွားတာကို ဂရုပြုဆင်ခြင်မိပြီး ဆက်လက် ကျင့်ကြံပွားများလိုက်တာ၊ ဆွမ်းစားသွားချိန် (တစ်နာရီလောက်) အတွင်းမှာ တန်ခိုးအဘိညာဉ်ရတဲ့ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူသွားပါတယ်။

[မဟာဗုဒ္ဓဝင်]

ဒုက္ခကို မြန်ရေရက်ရေ ခံစားနေသော

ဒါကြောင့် ဉာဏ်ပညာရင့်ကျက်ရင် ပိုကောင်းပါတယ်။ သို့ရာတွင် ဉာဏ်နဲ့နေပေမဲ့ မိမိနဲ့သင့်လျော်တဲ့ တရားတစ်ပုဒ်လောက်ကို အထပ်ထပ် ပွားများရင်း လက္ခဏာရေးသုံးပါး (အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ) ကို သိမြင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

ပစ္စတံဝေဒိတဗ္ဗ ဂုဏ်တော်အရ အဆင့်မြင့်တရားသဘောတွေဖြစ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ရသူများအတွက်တော့ အထူးသဖြင့် ကိုယ်စီကိုယ်င သိအပ်ခံစားထိုက်လှ ပါတယ်။ စကားလုံးအားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းငှာ မစွမ်း သာတဲ့ (ပရမတ္ထသဘော) အလွန်တရာ အေးငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လက်ငင်းဘဝမှာတင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ သေပြီးမှ မျက်မှောက်ပြုရတဲ့တရား မဟုတ်ပါဘူး။ မသေခင်ကတည်းက မျက်မှောက် ပြုရမယ့်တရားပါ။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်နဲ့ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်အကြောင်း ကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ‘နိဗ္ဗာနဒီပနီ’ မှာ အကျယ်ဖတ်ရှု လေ့ လာနိုင်ပါတယ်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက အဲဒီ အနုပါဒိသေသနဲ့ သဥပါ ဒိသေသဆိုတာ အခေါ်အဝေါ်သာ ကွဲတာ၊ သဘောချင်းအတူတူပဲ လို့ တိတိလင်းလင်း ရှင်းပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ဉာဏ်မိသလောက်ပြောရရင် ‘ကိုယ်စီကိုယ်င သိအပ် ခံစား ထိုက်လှပါတယ်’ ဆိုကတည်းက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားတော်မူတဲ့လမ်း (မဂ်)အတိုင်းသာ လျှောက်၊ ရောက်ကိုရောက်စေရမယ်လို့ အာမခံထား ပါတယ်။ ကိုယ်စီကိုယ်င သိအပ် ခံစားအပ်တဲ့ ဂုဏ်တော်နဲ့ ပြည့်စုံပြီးသားပါ။ တရားတော်ကို မိမိဉာဏ်မိသမျှ လေ့လာကျင့်ကြံပွားများနေရင် (ပြင်းထန်တဲ့ ဇွဲနဲ့ အားထုတ်ရင်) တစ်ချိန်မဟုတ် တစ်ချိန်မှာ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို သိကိုသိ၊ မြင်ကိုမြင်ရမှာပါ။ မျက်မှောက်ပြုရမှာပါ။ မလွဲပါဘူး။

တတ်နိုင်သမျှ သမ္မာအာဇီဝနဲ့ ရှာထားတဲ့ထဲက နိုင်သမျှ စွန့်လွှတ် ‘ဒါန’ လေး မှန်မှန်ပြုနေရုံနဲ့ စိတ်အေးချမ်း ကြည်လင်နေမှာပါ။ တတ်နိုင်သမျှ သီလလေး စောင့်နေရုံနဲ့ (အနည်းဆုံးငါးပါးသီလပေါ့) သီလလေး မြဲနေရုံနဲ့ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး စင်ကြယ်နေမှာပါ။ စိတ်ချပါ။ အဆင့်မြင့်တဲ့ ဘာဝနာ အားထုတ်မှု သမာဓိ၊ ပညာ စတဲ့အဆင့်တွေရောက်ရင်တော့ ပြောစရာမလို အောင် အေးချမ်းငြိမ်သက်မှာ အမှန်ပါပဲ။ အဲဒါ လက်ငင်းအကျိုးပေးတာ

ပါပဲ။ အချိန်၊ နေရာ၊ အခြေအနေတွေ စောင့်စရာမလိုပါဘူး။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားအနှစ်ချုပ်က 'အနတ္တ' သဘောတရားလို့ ကျွန်တော် လေးလေးနက်နက် (ဘယ်သူဖျက်ဖျက် မပျက်နိုင်အောင်) ယုံကြည်ပါတယ်။ (ယုံကြည်တဲ့ အဆင့်ပဲရှိပါသေးတယ်။ ကျင့်ကြံပွားများတဲ့ အဆင့် မရောက်သေးပါ)

အနတ္တသဘောတရားကိုရောက်ဖို့ ဘယ်က စရမလဲ။ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာလမ်းကြောင်းနဲ့ သွားချင်သပဆို သွားပါ။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ လမ်းကြောင်းနဲ့ သွားချင်သပဆို သွားပါ။ ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်သဘောက တော့ မြန်မာစာ ရေးချင်ဖတ်ချင်ရင် ကကြီး၊ ခကွေး အစရှိတဲ့ ဗျည်းနဲ့ အ၊ အာ အစရှိတဲ့ သရတွေကို အရင်လေ့လာရမှာပါပဲ။ သင်ပုန်းကြီးက စရမယ် ဆိုပါတော့။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက တရားတော်တွေဟောတဲ့အခါမှာ အစီအစဉ် စနစ်တကျ (အလွန်စနစ်ကျစွာ၊ သေချာတိကျစွာ) ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ရိုးရိုးလူတွေအတွက် ဒါနကထာ၊ သီလကထာ၊ မဂ္ဂကထာ အစရှိသဖြင့် သုံးဆင့်ခွဲထားပါတယ်။ ဒါနအဆင့်ပဲ မိတဲ့လူတွေကို ဒါနကထာနဲ့ ကယ်တင် ပါတယ်။ (ဥပမာ - အနာထပိဏ် သူဌေး ကွယ်လွန်ခါနီးမှာမှ အရေးကြီးတဲ့ တရားကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဟောတော်မူပါသတဲ့) ဒါနပြုတာကိုလည်း လျှော့တွက်လို့ မရပါဘူး။ ဒါနဆိုတာ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲ လှူဒါန်းခြင်းပါပဲ။ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ပစ္စည်း (ကိုယ်ပိုင်တယ်လို့ ထင်ထားတဲ့ ပစ္စည်း) တစ်ခုခုကို သူစိမ်းတစ်ရံဆံကို သံယောဇဉ်ပြတ်ပြတ်နဲ့ ပေးပစ်လိုက်ဖို့ဆိုတာ စဉ်းစား လေ မလွယ်လေပါပဲ။

တစ်ခါတုန်းက မစိုးရိမ်ဆရာတော်ကြီးကို မေမေနဲ့ ကျွန်တော်တို့က သင်္ကန်းတစ်စုံ ကပ်ခွင့်ကြိုပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ တခြားဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ တွေ မရှိပါဘူး။ အဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌ မစိုးရိမ်ဆရာတော်ကြီးက မေမေ့ကို

“ဒါယိကာမကြီး၊ ဘုန်းကြီးကို ဒီသင်္ကန်းကပ်တော့ ဘာရသလဲ” လို့ မေးတော်မူပါတယ်။

မေမေက “ကုသိုလ်ရတာပေါ့ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတော့ ဆရာ တော်ကြီးက ပြုံးတော်မူပြီး

ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

“ဘာမှပြန်မရဘူးလို့ နှလုံးသွင်းရမယ်” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။
နောက်မှ ဆက်ရှင်းပြတော်မူပါတယ်။

“ဒါနပြုတယ်ဆိုတာ ကိုယ်က ကိုယ့်ရှိတဲ့ပစ္စည်း သူများကို ပေးရတာ
ဗျ။ သူများဆီက ကိုယ်က တစ်ခုခုပြန်လိုချင်ရင် အဲဒီဒါန ပါရမီမြောက်ဘူး
ဗျ။ သံယောဇဉ်ပြတ်ပြတ်နဲ့ ဘာကိုမှပြန်မမျှော်လင့်ဘဲ ဒါနပြု စွန့်ကြဲပေး
ကမ်းရတယ်။ အဲသလို စိတ်ပြတ်ပြတ်နဲ့ စွန့်လွှတ်ပေးကမ်းတဲ့ အလေ့အထကို
ပွားများရင် တပ်မက်စွဲလမ်းမှုတွေ တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးလာလိမ့်မယ်။
နောက်ဆို ကိုယ် ပိုင်ပါတယ်၊ ကိုယ် အစိုးရပါတယ်လို့ထင်ထားတဲ့ ကိုယ့်
ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကြီးကိုတောင် စိတ်ပြတ်ပြတ် စွန့်လွှတ်ရဲတဲ့ အစွမ်းသတ္တိတွေ
ရလာနိုင်တယ်။ အဲဒါမှ ဒါနပါရမီမြောက်တယ်ဗျ။ ခုဘဝ ဒါမှမဟုတ်
နောက်ဘဝ သူဌေးဖြစ်ချင်လို့ လှူဒါန်းတယ်ဆိုရင် ဒါနကတော့ အကျိုးပေး
မှာပါပဲ။ သူဌေးဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်မှာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သံသရာဝဋ်က လွတ်ပါ
မလား”

“မလွတ်နိုင်ပါဘုရား”

“ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ အထောက်
အပံ့ ဖြစ်စေခြင်းငှာ ဤသင်္ကန်းကို ဘုန်းကြီးအား လှူဒါန်းအပ်ပါသည်လို့
အာရုံပြုရမယ်။ ကဲ လိုက်ဆို....” လို့ မိန့်တော်မူပြီး ပါဠိနဲ့အနက်ကို ရွတ်ဆိုပြီး
ဆက်ကပ်စေပါတယ်။

ကျွန်တော် သဘောပေါက်သလောက် ပြောပါရစေ။

ဒါနဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်တယ် (လို့ထင်တဲ့) ပစ္စည်းတစ်ခုခု၊ ဥပမာ ငွေ
ကြေး၊ အဝတ်အထည်၊ အစားအသောက်၊ နေရာထိုင်ခင်း စတာတွေကို
သူများကို ပေးလိုက်ရတာပါ။ ဘာမှပြန်ရစရာမရှိဘူး။ ရနိုင်တာက တစ်ခုပဲ
ရှိတယ်။ ‘စွန့်လွှတ်ရဲတဲ့ အစွမ်းသတ္တိ’ ပါပဲ။ စိတ်ပြတ်ပြတ် စွန့်လွှတ်ရဲဖို့
ဆိုတာ လွယ်တဲ့ကိစ္စမဟုတ်ပါဘူး။

ကျွန်တော့်အိမ်ကို မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်း သူငယ်ချင်း အစရှိသဖြင့်
အလည်အပတ်ဖြစ်ဖြစ်၊ အလုပ်ကိစ္စနဲ့ဖြစ်ဖြစ် ရောက်လာရင် လက်ဖက်ရည်
လား၊ ကော်ဖီလား၊ အအေးလား စသည်ဖြင့် ဧည့်ဝတ်ပြုလေ့ ရှိပါတယ်။
တချို့က ဘာဖြစ်ဖြစ်လို့ ဖြေပါတယ်။ တချို့ကတော့ ရပါတယ် လို့ဖြေတယ်။

တချို့က ကြိုက်တာကိုပြောတယ်။ တချို့ကတော့ “ရေအေးအေးတစ်ခွက်ပဲ သောက်မယ်ဗျာ၊ တခြားဘာမှ မသောက်ချင်ပါဘူး” လို့ ပြောတတ်တယ်။ အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ ပြောမနာဆိုမနာ သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေတွေကတော့ ထမင်း ပါ ဝင်တုတ်ချင် တုတ်သွားတာပါပဲ။ (ကျွန်တော်တို့က အဲသလိုဆို ပျော် တောင် ပျော်ပါသေးတယ်)

ဒီအခါတွေမှာ ကျွန်တော် စဉ်းစားကြည့်တယ်။ အဲဒီဧည့်သည်ကို ဘာကြောင့် ဧည့်ခံသလဲ။ သူ့ဆီက အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာ မျှော်ကိုးလို့လား၊ မကောင်းတတ်လို့လား၊ တကယ်ပဲ စေတနာရှိလို့လား စသဖြင့်ပေါ့။ စေတနာရှိလို့လို့ပဲ ထားလိုက်ပါတော့ဗျာ။ အဲဒီစေတနာမှာ ဘာပါနေသလဲ။ အနုသယလေး မသိမသာ ပါနေတယ်။ စွဲလမ်းတပ်ငြိမှုလေး နည်းနည်းပါ နေတယ်။ သူ့ခမျာ မိုးထဲလေထဲ ရောက်လာရှာတယ်။ ကော်ဖီပူပူလေး သောက်လိုက်ရရင် နွေးသွားမှာပေါ့ စသဖြင့် ကိုယ့်စိတ်ချမ်းသာမှု၊ ကိုယ့် စေတနာ၊ မေတ္တာကရုဏာကို ကိုယ့်ဘာသာပြန်ပြီး အသိအမှတ်ပြုချင်နေ တတ်တယ်။ အသေးစိတ်စဉ်းစားရင် ‘ဓမ္မ’ တရားတော်ဟာ အလွန်သိမ်မွေ့လှ ပါတယ်။ တပ်ငြိမှုဓာတ် (အနုသယ)ဟာလည်း သိပ်သိမ်မွေ့ပါတယ်။ အဲဒီ တပ်ငြိမှု အနုသယဓာတ်ဟာ မသိမသာလေး ဝင်ကပ်တယ်။ အဲ... ပြီးတော့ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ အစိုင့်အခဲဖြစ်လာတယ်။ အနုသယအစိုင့်အခဲ ကြီးလာရင် ကိလေသ၊ အာသဝ၊ ဥပါဒါန်စတဲ့ သမုဒယ ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ သမုဒယဆို တာ ဒုက္ခရဲ့အကြောင်းရင်းပါပဲ။ ။

အခန်း (၂)
ဓမ္မစကြာကို ချဉ်းကပ်ကြည့်ခြင်း

ကဲ.... ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို စတင်ဟောပြောတဲ့ ဓမ္မစက္က
 ပဝတ္တနသုတ္တကို ပြောကြည့်ပါရစေ။ ကျွန်တော့် အထင်အမြင် အယူအဆ
 တွေ တိမ်းစောင်းလျှင် (ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့ သနားသဖြင့်) ဆုံးမပဲ့ပြင်ပေးပါလို့
 တောင်းပန်ပါတယ်။

အားလုံးသိပြီးဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ဟာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်
 အလင်းကို မဟာဗောဓိညောင်ပင်အောက်မှာ ရရှိတော်မူပြီးနောက် သတ္တဋ္ဌာန
 မှာ ခုနစ်နေရာ၊ ခုနစ်ရက်စီ လေးဆယ့်ကိုးရက် စံနေတော်မူပါတယ်။ သိရှိ
 တော်မူပြီးဖြစ်တဲ့ တရားတွေကို ပြန်ဆင်ခြင်သုံးသပ်တော်မူပါတယ်။ ပြီးတော့
 ဒီလောက် သိမ်မွေ့နက်နဲခက်ခဲတဲ့တရားကို ဘယ်သူနာနိုင်ပါ့မလဲလို့ ဆင်ခြင်
 တော်မူပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ကျေးဇူးရှိခဲ့ဖူးတဲ့ အာဠာရ၊ ဥဒက ရသေ့ကြီး
 များ (မြတ်စွာဘုရားမဖြစ်မီက မြတ်စွာဘုရားကို ကမ္မဋ္ဌာန်း သင်ကြားပေးတဲ့
 ဆရာတွေ) ကို ကျေးဇူးဆပ်တဲ့အနေနဲ့ ဟောဖို့စဉ်းစားပေမဲ့ အဲဒီသူတော်စင်
 ကြီးနှစ်ပါးဟာ ပျံလွန်တော်မူရှာပါပြီ။ ဒီတော့ ဒုက္ကရစရိယ ကျင့်နေစဉ်က
 အလုပ်အကျွေးပြုခဲ့တဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီ (ငါးပါးသော ရဟန်းအစု) ကို တရားဟောဖို့
 ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ မဟာဗောဓိပင်ရှိရာ မဟာဗောဓိ (ဥရုဝေလတောတန်း)
 ကနေ ၁၄၄ မိုင် လောက်ဝေးတဲ့ (၁၈ ယူဇနာဝေးတဲ့) မိဂဒါဝုန်တောကို
 ခြေကျင်ကြွမြန်းတော်မူပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဒုက္ကရ စရိယကျင့်တာကို
 ရပ်လိုက်တော့ (မြတ်ဗုဒ္ဓ ဒုက္ကရ စရိယကျင့်နေတုန်း မာရ်နတ်က လာဖျက်ဖို့

mgyoe.com

သေးသတဲ့။ အသက်ရှင်ဖို့ အပုံတစ်ထောင်ပုံ တစ်ပုံလောက်ပဲ ကျန်တော့
 တယ်။ ဒီအကျင့်ကို ရပ်လိုက်ပါတော့၊ နောက်ပြန်ဆုတ်ပြီး ကုသိုလ်တွေ
 လုပ်ရင် အများကြီးရနိုင်ပါတယ်လို့ ပြောပါသတဲ့။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက
 “အသင် မာရ်နတ်၊ ကုသိုလ်လိုချင်တဲ့လူတွေ သွားပြော။ ငါက ကုသိုလ်
 လိုချင်တာ မဟုတ်ဘူး” လို့ ပြန်မိန့်တော်မူပါသတဲ့)

[အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ ဓမ္မစကြာ]

အကျင့် ပြင်းထန်လွန်းမက ပြင်းထန်အောင်ကျင့်မှ တရားသိနိုင်မယ်
 (ဘုရားဖြစ်နိုင်မယ်) လို့ အယူအဆရှိတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီ အရှင်တို့ဟာ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကို
 စွန့်ခွာပြီး မိဂဒါဝုန်မှာ သွားတရားအားထုတ်နေကြပါတယ်။ (သူတော်စင်တွေ
 မှာ လွတ်လပ်စွာ သဘောကွဲလွဲခွင့် အပြည့်အဝရှိတယ်ဆိုတာ ဒီတစ်ချက်နဲ့
 တင် လုံလောက်ပါတယ်) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ မဟာကရုဏာတော်ရှင်
 မို့ အဲဒီပဉ္စဝဂ္ဂီ (ရဟန်းငါးဦး) ကို ကျေးဇူးရှိပေတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး တရားဦး
 ဟောဖို့ ကြွသွားခဲ့ပါတယ်။ (မိုင် ၁၄၀ ကျော်ခရီးကို ခြေကျင်ကြွတော်မူတယ်
 ဆိုတာ သိပ်ကြည်ညိုဖို့ကောင်းတဲ့အချက်ပါ။ ၁၄၄ မိုင် မပြောနဲ့၊ ၁၄ မိုင်
 လောက်ပဲ ခြေကျင်လျှောက်ကြည့်စမ်းပါဦး။ ဘယ်လောက် ပင်ပန်းလိုက်
 မလဲ)

လမ်းမှာ ဥပကဆိုတဲ့ နိဂဏ္ဍတက္ကဒွန်းနဲ့ တွေ့ပါသတဲ့။

နိဂဏ္ဍ = (ဂျိန်းဝါဒိ)၊ တက္ကဒွန်း = နှစ်မျိုးနှစ်ခွ အကြိလွဲသူ၊ အယူမှားသူ၊
 နှစ်ဌာန နှစ်ခွ အကြိလွဲသူတို့ကို တက္ကဒွန်းဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

တက္ကဒွန်းကို တက္က + ဒွန္တ ဟူ၍ ပုဒ်ဖြတ်။

[တက္ကိကနယဒီပနိကျမ်းသစ် ဦးရွှေခံအောင်]

ဥပက က ရုပ်ရည်ဆင်းတော် အလွန်ကြည်လင်သန့်ရှင်းပြီး အလွန်ကြည်ညို
 ဖွယ်ကောင်းလို့ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကို ဘုရားရှင်မှန်းမသိဘဲ “ငါ့ရှင်၊ သင့် ဣန္ဒြေ
 (ကိုယ်အမူရာ၊ နှုတ်အမူအရာ) တွေဟာ ကြည်လင်သန့်စင်လွန်းလှတယ်။
 တရားထူးများ ရပြီလား” လို့ မေးလျှောက်ပါသတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားက “ငါ
 ဟာ လောကကြီးအကြောင်း သိစရာ မှန်သမျှ အားလုံးကို ထိုးထွင်းသိမြင်ခဲ့ပြီ။

ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

ဇိန (အောင်နိုင်သူ) ဖြစ်ပြီ” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ ဘုရားနဲ့ တည့်တည့်ကြီး
 တွေ့တာတောင်မှ မောဟ (နှစ်မျိုးနှစ်ခွဲတွေဝေမှု) ဖုံးလွှမ်းနေတဲ့ ‘ဥပက’
 ဟာ တရားဟောပါလို့ တောင်းပန်ဖို့ သတိမရဘဲ ဝေဝေဝါးဝါးစိတ်နဲ့ ‘ဟုတ်
 ပေရာ၏’ လို့ပြောပြီး ဆက်ထွက်သွားပါသတဲ့။ တွေ့ဝေမှုဟာ အဲသလောက်
 ဆိုးရွားပါတယ်။ တကယ်လို့များ ‘ဥပက’ ဟာ နည်းနည်းလေး ဆင်ခြင်ပြီး
 ‘ဒီလောက် ကြည်ညိုဖွယ်အဆင်းရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တရားထူး ရလာတာပဲ
 ဖြစ်လိမ့်မယ်’ ဆိုတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမိပြီး ‘အရှင်ဘုရား သိသောတရားကို
 အကျဉ်းလောက်ဖြစ်ဖြစ် ဟောတော်မူပါ’ လို့ လျှောက်ထားခဲ့ရင် တရားဦး
 အဟောခံ ပုဂ္ဂိုလ်စာရင်းမှာ ထိပ်ဆုံးက ပါမှာပါ။ ခုတော့ ‘ဟုတ်ပေရာ၏’
 နဲ့ ပြီးသွားတယ်။ ကျွန်တော်လည်း အဲသလို ‘ဟုတ်ပေရာ၏’ ဆိုတဲ့ ပုံစံမျိုး
 ကြောင့် တကယ်ပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ အနီးကပ်သွန်သင်မှုနဲ့ လွဲခဲ့ပါတယ်။
 ဥပမာ ဆရာကြီးဇော်ဂျီ၊ ဆရာကြီးဦးဝန်၊ ဘဘ ဦးခင်မောင်လတ်၊ ကြီးကြီး
 ဒေါ်ခင်မျိုးချစ် စသဖြင့်ပေါ့။ ကျွန်တော့်ကို ပညာတွေရစေချင်လို့ လာပါ၊
 အချိန်မရွေးလာပါလို့ ခေါ်ခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်တော်က ‘ဟုတ်ပေရာ၏’ သဘောမျိုးနဲ့
 မရောက်ဖြစ်ဘူး။ ကျွန်တော့် ဆရာတော်အရင်းလို ဖြစ်တော်မူတဲ့ (အင်းတိုင်)
 သဒ္ဓမ္မရုံသီ မော်လမြိုင်ဆရာတော်ကြီးကလည်း ‘ရိပ်သာကို လာခဲ့၊ ဘုန်းကြီး
 ဘေးနားကပ်ရက် တိုက်ခန်းမှာ နေရာပေးမယ်။ လာဖြစ်အောင် လာနော်’
 လို့ အထပ်ထပ်မိန့်ပေမဲ့ တစ်နှစ်တစ်ခေါက်တောင် မရောက်ဖြစ်ပါဘူး။
 အဲသလို လွဲခဲ့ပေါင်းက များပါပြီခင်ဗျာ။ ဥပက ကမှ နောင်ဒုက္ခရောက်လို့
 သတိရတဲ့အချိန်မှာ ဘုရားရှင်ဆီ ရောက်ခဲ့သေးတယ်။ ကျွန်တော်က ‘ဥပက
 တက္ကဒွန်းထက် မိုက်တဲ့ ကောင်မျိုး’ ပါခင်ဗျား။

မြတ်စွာဘုရားက မိဂဒါဝုန်ကို ရောက်တဲ့အခါမှာ ခဏတစ်ဖြုတ်နား
 ပြီးတဲ့နောက် ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဘယ်တုန်းကမှ မပေါ်ဖူးတဲ့၊ နောင်လည်း ဘယ်
 တော့မှ ပေါ်ပေါက်လာမှာ မဟုတ်တဲ့ (ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ထွန်းကားနေစဉ်
 မှာ သာရှိနိုင်တဲ့) ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တနဲ့ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တကို ဟောကြား
 တော်မူပါတယ်။ (ဒါပေမဲ့ လူဆိုတဲ့သတ္တဝါ ကွယ်ပျောက်သွားတဲ့တိုင်၊
 စကြဝဠာကြီး ချုပ်ငြိမ်းသွားတဲ့တိုင် သစ္စာ (အမြဲမှန်တဲ့တရား)နဲ့ အနတ္တ
 (အတ္တမဟုတ်)တဲ့ တရားဟာ ရှိနေမှာပါပဲ)

အဲသလို 'ဓမ္မစကြာတရားကို တရားဦးအဖြစ် ဘာကြောင့် ဟောရ
သလဲ' ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ကျွန်တော့်ဘာသာမေးပြီး ကျွန်တော်ဖတ်ဖူး၊ မှတ်ဖူး
သလောက် ဖြေကြည့်ပါရစေ။ ။

အခန်း (၃)

မြတ်ဗုဒ္ဓပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ ခေတ်အခြေအနေ

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော် ခရစ်မပေါ်မီ အနှစ် ၆၀၀ ခန့်က မဇ္ဈိမဒေသ (မြောက်ပိုင်းအိန္ဒိယ) မှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် တွေးခေါ်ကြံစည်တဲ့ အယူဝါဒ ဂိုဏ်း မြောက်မြားစွာ ပေါ်ထွန်းနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ (ဘီစီ ၆ ရာစုဟာ အတွေးအခေါ်နဲ့ ကိုးကွယ်ရာကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး သမိုင်းမှာ ထင်ရှားကြီးကျယ်လှတဲ့ ရာစုပါပဲ) အကြမ်းအားဖြင့် ခွဲခြားရရင် မဇ္ဈိမဒေသမှာ ၁။ ဗြာဟ္မဏတို့ရဲ့ ဝေဒကျမ်းများကို အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်လက်ခံတဲ့ဂိုဏ်း ၂။ ဝေဒကျမ်းများကို အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ တချို့တစ်ဝက်ကို လက်ခံယုံကြည်ကြတဲ့ ဂိုဏ်းများနှင့် ၃။ ဝေဒကျမ်းလာ မဟာဗြဟ္မာကြီးနှင့်တကွ ဖန်ဆင်းရှင်မှန်သမျှကို ပယ်စွန့်တဲ့ဂိုဏ်းဆိုပြီး အဓိကအားဖြင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာနှင့် ပတ်သက်တဲ့ဂိုဏ်း ၃ ဂိုဏ်းလို့ ခွဲခြားနိုင်ပါတယ်။ အခြား အခြားဂိုဏ်းများ ရှိပေမဲ့ သိသိသာသာ ကွဲပြားခြားနားခြင်း သိပ်မရှိလှပါ။

(၁) ဝေဒဂိုဏ်း

ဝေဒဂိုဏ်းရဲ့အယူအဆတွေဟာ များပြားလွန်းလှပါတယ်။ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒကျမ်း ၃ ကျမ်း ရှိပါတယ်။(အာတဗ္ဗဏကျမ်းက နောက်မှ ထပ်တိုးလာတာပါ) အဲဒီ ကျမ်းတွေကို စတင်ပြုစုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးရယ်လို့ တိတိကျကျ ဖော်ပြထားတာ မရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဝေဒကျမ်းတွေကို စတင်ပြုစုတဲ့အချိန်ဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းလေးထောင်ကျော်ကလို့

ပညာရှင်များက ခန့်မှန်းကြပါတယ်။ ဝေဒီအာရိယန် (Vedic Aryan) တွေဟာ ကက်စပီယံပင်လယ် အနီးတစ်ဝိုက်ကနေပြီး အာရှအလယ်ပိုင်း ကုန်းမြေကိုဖြတ်၊ အဲဒီနောက် မဇ္ဈိမဒေသ (အိန္ဒိယ) ရဲ့ အနောက်မြောက်ဘက်ကနေ စတင်ဝင်ရောက်လာကြပါတယ်။ အဲဒီ အာရိယန်မျိုးနွယ်စုတွေဟာ အိန္ဒိယမြစ်ဝှမ်းအထက်ပိုင်းမှာ စပြီး အခြေချကြပါတယ်။ အဲဒီ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းလေးထောင်ကျော် (ခရစ်မပေါ်မီ နှစ် ၂၀၀၀ ကျော်က) မဇ္ဈိမဒေသမှာ (မိုဟန်ဂျိုဒါရို) ဆိုတဲ့မြို့ကြီး ရှိခဲ့ကြောင်းကို ရှေးဟောင်းသုတေသန ပညာရှင်တွေက တူးဖော်တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ မြို့ကြီးတွေကို အလွန်စနစ်တကျ တည်ဆောက်ထားခဲ့ပါတယ်။ ရေသွင်းရေထုတ်မြောင်းများ၊ လမ်းများ၊ အမှိုက်စွန့်ရာများ၊ မိလ္လာပိုက်များနှင့်တကွ ကြီးမားခိုင်ခံ့တဲ့ တိုက်အိမ်ကြီးများကို ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျောက်စာအထောက်အထားတွေတွေ့ပေမဲ့ အဲဒီစာတွေကို ခုခေတ်ပညာရှင်တွေ မဖတ်တတ်သေးပါဘူး။ ဒီတော့ အဲဒီမြို့ကြီးမှာ ဘယ်လိုလူမျိုးတွေ နေထိုင်ခဲ့ပြီး ဘယ်လိုကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာတွေ ရှိခဲ့တယ် စသဖြင့် မခန့်မှန်းနိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ သင်္ချိုင်းရာလည်း ရှာမတွေ့လို့ လူသေရင် ဘယ်လို သင်္ဂြိုဟ်တယ်ဆိုတာ တောင် မခန့်မှန်းနိုင်သေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့အဲဒီ 'မိုဟန်ဂျိုဒါရို' မြို့ကြီးသားတွေဟာ ဆောက်လုပ်ရေးပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာ စသဖြင့် ပျိုးထောင်ယဉ်ကျေးတိုးတက်မှု (civilization) အဆင့်မြင့်လှတဲ့ လူမျိုးတွေဖြစ်တယ်ဆိုတာတော့ ခန့်မှန်းလို့ ရပါတယ်။ ရှေးဦး အာရိယန်တွေလား၊ ဒါမှမဟုတ် ဌာနေလူမျိုးတွေလား မသိရသေးပါဘူး။ မဇ္ဈိမဒေသမှာ အစအဦးအခြေချပြီး ပျိုးထောင်ယဉ်ကျေးတိုးတက် (civilized) ခဲ့တဲ့ လူမျိုးတွေဟာ ဩဝိဒိယန်လူမျိုးတွေလို့တော့သိရပါတယ်။ ဩဝိဒိယန်လူမျိုးတွေဟာ အသားမည်းတယ်။ တောင့် တင်းခိုင်မာတယ်။ စစ်အတတ် ကျွမ်းကျင်တယ်။ ပျိုးထောင်ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်လည်း မြင့်ခဲ့တယ်ဆိုတာတော့ ခန့်မှန်းလို့ရပါတယ်။ ဩဝိဒိယန်လူမျိုးတွေရဲ့ ကိုးကွယ်မှုဟာလည်း နတ်ဘုရားများ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ယခု အိန္ဒိယမှာရှိတဲ့ တောင်ပိုင်းသား အသားမည်းလူမျိုးတွေဟာ ဩဝိဒိယန်လူမျိုးကြီးရဲ့ အဆက်အနွယ်တွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာတော့ သေချာပါတယ်။

ခုနစ် ဝေဒီအာရိယန်တွေဟာ အိန္ဒြာမြစ်ဝှမ်းအထက်ပိုင်းမှာ အခြေချတဲ့ အချိန်လောက်မှာပဲ ဝေဒကျမ်းတွေကို စတင်ရေးသားပြုစုခဲ့ပါတယ်။ ကျမ်းများကို စတင်ပြုစုခဲ့သူတွေဟာ သူတော်စင်ရသေ့များဖြစ်ပြီး အသိပညာ၊ အတတ်ပညာ ကြွယ်ဝကြသူများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတွင်းမှာ အဖြစ်အပျက်တွေ တော်တော်များခဲ့ပါတယ်။ မဇ္ဈိမဒေသကို ရှေးဦးဝင်ရောက်လာတဲ့ အာရိယန်တွေဟာ အင်အားမတောင့်တင်းသေးပါဘူး။ လူမျိုးစု (Clan) တွေရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေဟာလည်း သူ့အရပ်ဒေသနဲ့သူ၊ သူ့ခေါင်းဆောင်နဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ ဆွာရဆွာတီ ခေါ်တဲ့မြစ်နားမှာ အခြေချသူတွေဟာ အာရိယန် ရှေးဦးအနွယ်တွေပါပဲ။ သူတို့ရဲ့ ကိုးကွယ်မှုဟာ ဆွာရဆွာတီ မြစ်စောင့်နတ်သမီး (မယ်တော်)ကို ကိုးကွယ်မှုဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ အဲဒီမြစ်က စိုက်ပျိုးရေး ထွန်းကားဖို့ သိပ်အထောက်အကူပေးခဲ့လို့ပါပဲ။ ဒီလိုပဲ အခြားအခြား နတ်ဘုရားများ၊ နတ်ဘုရား မယ်တော်များ စသဖြင့် အမျိုးမျိုးကိုးကွယ်ခဲ့ကြပါတယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဘုရားတွေ ကိုးကွယ်မှု များလာတဲ့အခါ သူတော်စင်ပညာရှင်ကြီးတွေအနေနဲ့ လူမျိုးစုချင်း ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြစ်အောင် ဝေဒကျမ်းမှာ မဟာဗြဟ္မာကြီး (သို့မဟုတ်) 'ဣဿရနိဗ္ဗာန (သို့မဟုတ်) အတ္တမာန်ဆိုတဲ့ ထာဝရဖန်ဆင်းရှင်၊ တန်ခိုးတော်ရှင်၊ ထာဝရဘုရားသခင် ရှိတယ်လို့ ဝေဒကျမ်းမှာ ဖော်ပြကြပါတယ်။ အဲဒီထာဝရဗြဟ္မာကြီးက အကြီးမြတ်ဆုံး ဖန်ဆင်းရှင်ဘုရားကြီးဖြစ်ပြီး အခြား နတ်ဘုရားများဟာ ထာဝရ မဟာဗြဟ္မာကြီးရဲ့ လက်အောက်ခံများ၊ သားများ၊ မြေးများ၊ ကိုယ်ပွားတော်များ စသဖြင့် ဝေဒမှာ ဖော်ပြပါတယ်။ (ဥပမာအားဖြင့် 'ရာမ'မင်းကို ဘုရားအဖြစ်ကိုးကွယ်သူတွေကို 'ရာမ'ဟာ မဟာ ဗြဟ္မာကြီးရဲ့ ကိုယ်ပွားအဖြစ် လူလောကကို ရောက်လာတာလို့ မိန့်ဆိုခဲ့ပါတယ်) ထူးခြားတဲ့ အချက်က ထာဝရဖန်ဆင်းရှင် မဟာဗြဟ္မာကြီးဟာ လူတွေရဲ့ ကမ္မသဘော စည်းမျဉ်းအတိုင်း လောကကို ဖန်ဆင်းတယ်။ ကမ္မသဘောတရား ဘောင်အတွင်းမှာပဲ ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတာပါပဲ။

[အဲဒီသဘောနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်တူတာက အနောက်တိုင်းအတွေးအခေါ်ကို ပျိုးထောင်လွှမ်းမိုးခဲ့တဲ့ ရှေးဂရိတွေရဲ့ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုပါ။ ဂရိနတ်ဘုရားကြီးက ဇု (Zeus) ပါ။ 'ဇု' ရဲ့အထက်မှာ မြိုင်ယာဆိုတဲ့ ကံကြမ္မာ

သဘောကြီး ရှိပါသတဲ့။ ဘုရားကြီးနုကိုယ်တိုင် မွိုင်ယကို မလွန်ဆန်နိုင်ပါ ဘူးတဲ့။ အဲဒီဂရိတွေဟာလည်း အကားဒီယန်းဆိုတဲ့ အာရိယန်အနွယ်နဲ့ ဒေသခံလူမျိုးတွေ ပေါင်းစပ်မိပြီး ဖြစ်လာတဲ့ လူမျိုးပါပဲတဲ့။]

[ကမ္ဘာ့သမိုင်း၏ မှတ်တိုင်များ၊ ပထမတွဲ]

ဝေဒကိုယုံကြည်တဲ့ဂိုဏ်းတွေဟာ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာ မိမိသလိုတဲ့ ဂိုဏ်းဟာ ထာဝရဖန်ဆင်းရှင် ဗြဟ္မာကြီးကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု အကြောင်းကို အထူးပြု လေ့လာခဲ့ပါတယ်။ (ထာဝရဘုရားကြီး ရှိတယ်ဆို တာကိုလည်း ဝေဖန်ပါတယ်) ကျန်တာတွေ စာရင်းရှုပ်မှာစိုးလို့ မပြောတော့ ပါဘူး။

အကျဉ်းချုပ်ကတော့ ဝေဒနဲ့မဟာဗြဟ္မာကြီးကို အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်တဲ့ ဂိုဏ်းကြီးတွေ ရှိတယ်ဆိုတာပါပဲ။ (ဝေဒန္တဂိုဏ်းက ဝေဒရဲ့ အတွေးအခေါ်ကို အထူးပြုလေ့လာပါတယ်။ ထာဝရဖန်ဆင်းရှင်ကိစ္စ မဝေဖန်ပါ)

(၂) ဝေဒကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်တဲ့ ဂိုဏ်းများ

အဲဒီဂိုဏ်းတွေက ဝေဒကျမ်းမှာ ဆိုထားသမျှကို မျက်စိမှိတ်လက်မခံဘဲ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ရင်း သူတို့အယူအဆတွေကို တင်ပြပြီး ဂိုဏ်းတွေ တည်ထောင်ပါတယ်။ အိန္ဒိယအတွေးအခေါ်ရဲ့ အရေးကြီးတဲ့အချက်ဟာ ဘယ်ဝါဒကိုဖြစ်ဖြစ် ဆန်းစစ်လေ့လာပြီး ဦးနှောက်တဆုံး နှိုက်ကြည့်ပြီး အဲဒီဝါဒထဲက သဘောကျတဲ့ အချက်တွေကို ထုတ်နုတ်ယူတဲ့ အလေ့အကျင့်ဖြစ်ပါတယ်။ အရင်းအမြစ်ထိ လေ့လာကြပါတယ်။ သိပ်တစ်ယူသန်ကြီး မဟုတ်ဘူးဆိုပါတော့။ ဒါကြောင့် အိန္ဒိယမှာ ဒီနေ့အထိ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာအမျိုးမျိုးကို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ရှိပါတယ်။ လွတ်လပ်စွာ ဟောပြောခွင့်၊ နေထိုင် ကျင့်ကြံခွင့်တွေလည်း ရှိပါတယ်။ တစ်ခါက မိတ်ဆွေတစ်ယောက်အိမ်မှာ အိန္ဒိယက လွင့်တဲ့ ဂြိုဟ်တုရုပ်မြင်အစီအစဉ်တစ်ခု ကြည့်ရပါတယ်။ (ကိုယ်လုံးတီး ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်းဟာ စနစ်တကျတန်းစီပြီး မြို့တွင်းကို ဆွမ်းခံဝင်ပါတယ်။ ရဲတွေက စောင့်ရှောက်ပေးပါတယ်။ သူတို့ အဓိက လိုအပ်ချက်ဟာ 'ဆား' ဖြစ်ပါတယ်။ တောထဲမှာ လုံးတီးနေထိုင်ပြီး သူတို့ ယုံကြည်တဲ့တရားကို ကျင့်ကြံနေကြပါတယ်။ အိမ်ထောင်မပြုပါဘူး။ မြန်မာ

စာရိဝကဂိုဏ်းက ဘယ်လောက်ပြင်းထန်သလဲဆိုရင် အရင်ဘဝမရှိ၊ နောင်ဘဝမရှိ၊ ထာဝရဖန်ဆင်းရှင်မရှိ။ ကမ္မသဘော (ကောင်းမှုပြု ကောင်းမှု စံ၊ မကောင်းမှုပြု မကောင်းမှုခံ) မရှိ။ 'စိတ်'ဟူ၍ သတ်သတ်မရှိ။ ဖခင်မရှိ၊ မိခင်မရှိ။ ပုရိသနဲ့ ဣထိယ ညားလို့ မွေးတာ။ စိတ်ဆိုတာ ခန္ဓာကိုယ်က ဖြစ်တဲ့ 'စွမ်းအင်' တစ်မျိုးပဲ။ စိတ်ဝိညာဉ်ရယ်လို့ မရှိ။ ဝိညာဉ်တော်ဆိုတာ လည်း မရှိဘူး။ သေရင်ပြီးပြီလို့ ယုံကြည်ပြီး ဟောပြောကြပါတယ်။

စာရိဝကဂိုဏ်းရဲ့ အယူအဆတွေကို လျှော့တွက်လို့ မရဘူးခင်ဗျ။ အတွေးအခေါ် ဒါမှမဟုတ် လက်ခံယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုတစ်ခု ဖြစ်လာဖို့ ဆိုတာ လွယ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ စာရိဝကဂိုဏ်းဟာ အားလုံးကိုငြင်းပယ် ထားတယ်။ (Negation of Negation) သဘောပဲ။ ငြင်းပယ်ခြင်းကို ထပ်ငြင်း ပယ်ခြင်း သဘောပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူရဲ့ တည်ရှိမှုကို လက်ခံတယ်။ ၂၀ ရာစုကျမှ ပေါ်တဲ့ 'ကာဖကာ၊ ဆတ်၊ ကမူး'တို့ရဲ့ အိတ်စစ်စတင် ရှယ်လစ်ဇင်တို့၊ ကားလ်မက်စ်ရဲ့ ဒိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ ရုပ်ဝါဒဆိုတာတွေကို စာရိဝက တွေက 'ပျင်းတောင်ပျင်းသေး' လို့ ဆိုကြမှာပါ။ အဲဒီအယူအဆတွေဟာ ခရစ်မပေါ်မီ အနှစ်ခြောက်ရာကျော်ကတည်းက ရှိပြီးသားပါခင်ဗျား။ (ဂရိ မှာလည်း Atomist (ရုပ်ဝါဒီ) တွေ ပေါ်နေပါပြီ။)

စာရိဝကတွေဟာ ရုပ်ကိုလက်ခံတယ်။ နာမ် (စိတ်) ကို ငြင်းပယ် တယ်။ စိတ် မရှိဘူးလို့တော့ မပြောဘူး။ စိတ်ဟာ ရုပ်ကဖြစ်တဲ့ စွမ်းအင် တစ်ခု။ ဥပမာအားဖြင့် ကျောက်ခဲချင်းပွတ်ရင် မီးပွင့်တယ်။ ကျောက်ခဲနှစ်ခဲ (ရုပ်) ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ မီးပွင့် (စွမ်းအင်) လိုပဲ လူ့ခန္ဓာကိုယ်က အာရုံခံကိစ္စတွေ (မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ သိ တွေးတောဆင်ခြင်တာ) တွေကို စိတ်လို့ခေါ် တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ သူတို့က အာရုံခံစားတဲ့စိတ်မှန်သမျှကို အသိအမှတ်ပြု တယ်။ ဒါပေမဲ့ လူသေရင် စိတ်လည်းမရှိတော့ဘူး (နာမ်မရှိဘူး) လို့ အပြတ် ပြောတယ်။

စာရိဝကတွေရဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားကိစ္စကလည်း ပြတ်သားပါတယ်။ သူတို့အယူအဆကိုလက်ခံရင် သူတို့ဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဂိုဏ်းဝင် အချင်းချင်းအနေနဲ့ လူကို ရုပ်လို့ပဲ မြင်ရမယ်။ ကိုယ်ကျင့်တရားမှာလည်း ပြတ်သားတယ်။ လောကမှာ သုခနဲ့ ဒုက္ခ ရှိတာကို လက်ခံတယ်။ ဒါပေမဲ့

လူဖြစ်တုန်း ခဏ 'ပျော်သလိုသာနေ ကိုယ့်လူရေ' သဘောကို လက်ခံတယ်။ ဘာကြောင့် စိတ်ညစ်ခံမလဲ။ လူဖြစ်တာ တစ်ဘဝပဲ။ ဒီတော့ ဒီတစ်ဘဝ အတွင်း သုခချမ်းသာမှန်သမျှ ဘယ်နည်းနဲ့ရရ ခံစား။ တစ်ခုပဲ စောင့်ထိန်းရတယ်။ အယူမတူတဲ့ တခြားဂိုဏ်းသားတွေကိုတော့ အဲသလို သွားမလုပ်နဲ့။ အယူအဆတူတဲ့ စာရံဝက ဂိုဏ်းသားချင်းတော့ 'ပျော်သလိုသာနေ ကိုယ့်လူရေ' ပဲ။ သူတို့ဟာ ကွန်မြူနစ် 'ဘုံ' သဘော နေထိုင်ကြပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း ဘာမှမရှိဘူး။ ဂိုဏ်းသားအားလုံးဟာ အားလုံးကိုပိုင်တယ်။ ကာမရာဂကိစ္စလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ယောက်ျားတစ်ယောက်က မိန်းမတစ်ယောက်ကို မပိုင်ဘူး။ မိန်းမကလည်း ယောက်ျားကို မပိုင်ဘူး။ နှစ်ဦးသဘောတူရင် အတူတူ နေ၊ နှစ်ဦးသဘောမတူရင် အတူမနေနဲ့ ဒါပဲ။ ခု အနောက်တိုင်းမှာ ခေတ်စားနေတဲ့ (Living together) အတူနေကိစ္စကို စာရံဝကတွေက လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့်ခြောက်ရာလောက်ကတည်းက ကျင့်သုံးပြီးပြီ။ ခုထိ အိန္ဒိယရဲ့ အချို့ဒေသတွေမှာ အဲဒီဂိုဏ်းသား အနည်းအကျဉ်း ရှိနေသေးသတဲ့။ (ဒီသဘောမျိုးကို ဂရိဒဿနဆရာကြီး ပိုက်သာဂိုရက ကျင့်သုံးဖူးတယ်။ ဘီစီခြောက်ရာစုတုန်းကပဲ။ အိန္ဒိယ စာရံဝကနဲ့ ခေတ်ပြိုင်လောက် ဖြစ်လိမ့်မယ်။ 'ပိုက်သာဂိုရ' ဟာ အဲဒီဘုံသဘောကို အီတလီတောင်ပိုင်းက ကရိတိုနာ မြို့နားမှာ ဘုံအဖွဲ့ဖွဲ့ပြီး နေခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီဂိုဏ်းသားတွေဟာ ဘုံစနစ်နဲ့ နေထိုင်ပြီး သင်္ချာကို အထူးပြုလေ့လာခဲ့တယ်။ သင်္ချာတင်မကပါ။ ဂီတ၊ ဆေးပညာ စတာတွေပါ လေ့လာခဲ့ပါတယ်။ တကယ့်ဆရာကြီးတွေပါပဲ)

အဲ စာရံဝကတွေက သူတို့အယူအဆကို လက်မခံတဲ့ တခြားဂိုဏ်းသားတွေကို ရှုတ်ချတာတွေဘာတွေ သိပ်မလုပ်ဘူး။ ဆွေးနွေးတာတော့လုပ်တယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ ကိုယ်ကျင့်တရားကိုလည်း သူတို့ရဲ့ဘုံအဖွဲ့ထဲမှာပဲ သုံးတယ်။ ဂိုဏ်းမတူတဲ့ (အယူအဆမတူတဲ့) လူတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ အဲဒီကိုယ်ကျင့်တရားသဘောကို မသုံးရဘူး။ ပြဿနာတွေ ရှုပ်ကုန်မှာစိုးလို့ပဲ။ (အတိုပြောရရင် တခြားဂိုဏ်းသားတွေရဲ့ မပေးတဲ့ပစ္စည်း မယူဘူး။ အိမ်ရာမကျူးလွန်ဘူး စသဖြင့်ပေါ့။ ဂိုဏ်းသားအချင်းချင်းတော့ 'ဘုံ' ပဲ)

ထာဝရဖန်ဆင်းရှင် မရှိဘူးလို့လည်း အပြတ်ငြင်းဆိုလိုက်ပါတယ်။ (ဘုရားရှိခိုးစရာ မလိုဘူးဆိုတဲ့ သဘောပဲ)

၂။ ဂျိန် (ဂျိန်း)

အဲဒီဂျိန်းဂိုဏ်းကို ပါဠိစာပေမှာ 'နိဂဏ္ဏနာဠပုတ္တ' လို့ ဖော်ပြပါတယ်။ ဂျိန်းဘုရား ၂၄ ပါး ရှိပါသတဲ့။ နောက်ဆုံးဂိုဏ်းဆရာကြီးဟာ 'မဟာဝီရ' ဖြစ်ပါတယ်။

ဂျိန်းဘာသာဝင်တွေကလည်း ထာဝရဖန်ဆင်းရှင်ဘုရားကြီး မရှိဘူး လို့ပြတ်ပြတ်သားသား ယုံကြည်ပါတယ်။ အဲဒီအစား သူတို့ကိုးကွယ်ကြရ တာက ၂၄ ပါးသော ဘုရားများနဲ့ မဟာဝီရဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပါပဲ။ ဂျိန်းဘာသာ ဝင်တွေဟာ ဝေဒကျမ်းထဲက သူတို့လက်ခံနိုင်သမျှ အနည်းအကျဉ်းကို ပြုပြင် ပြီး ယူတယ်။ ပြီးတော့ ဝေဒကို ငြင်းပယ်တယ်။ ထာဝရဘုရားကို ငြင်းပယ် တယ်။ အဝတ် မဝတ်ကြပါဘူး။

(ခု ဂျိန်း ဘုန်းကြီးတွေကတော့ သင်္ကန်းလိုဟာမျိုး ဝတ်ပါတယ်တဲ့)

ဂျိန်းရဲ့အယူအဆဟာ ဗုဒ္ဓဝါဒနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်တော့တူတယ်။ သံသရာ (သံသရာ) ကိစ္စကို လက်ခံတယ်။ တစ်ဘဝက တစ်ဘဝပြောင်းပြီး နေရရင်းနဲ့ မဆုံးနိုင်တဲ့ သံသရာ စက်ဝန်းမှာ လည်နေရတယ်ဆိုတာကိုလည်း လက်ခံ တယ်။ အဲဒီလို သံသရာလည်နေတာဟာ ဒုက္ခပဲလို့လက်ခံတယ်။ အဲဒီဒုက္ခကို လွတ်မြောက်အောင် ကြံစည်တာကိုလည်း လက်ခံတယ်။ ဂျိန်း(ဂျိန် = ဇိန= လောကကို အောင်နိုင်သူ) ဝါဒက လွတ်မြောက်မှုမှာ ထာဝရဖန်ဆင်းရှင် (ထာဝရဘုရားနှင့် ပေါင်းစည်းခြင်း) ကို လက်မခံပါ။ ကိုယ်တိုင်ကျင့်ကြံ အားထုတ်မှ လွတ်မြောက်မယ်လို့ လက်ခံပါတယ်။ လက်ငင်းဘဝမှာပဲ လွတ်မြောက်နိုင်တာကိုလည်း လက်ခံပါတယ်။ ဆင်ခြင်တုံတရားကိုလည်း လက်ခံပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ထာဝရဘုရားသခင်နေရာမှာ ၂၄ ပါးသော ဘုရား ကြီးများကို အစားထိုးလိုက်ပါတယ်။ မဟာဝီရဟာ နောက်ဆုံးဘုရားကြီး (ဇိန)လို့ ယုံကြည်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဂျိန်းဝါဒီတွေဟာ ဘုရားရှိခိုးမှု မပြုကြ ပါဘူးတဲ့။ အဲဒီအစား ယောဂအကျင့်ကို လုပ်ကြပါတယ်။ ဝိညာဉ်သဘောကို လက်ခံကြပါတယ်။ သစ်ပင်တွေမှာတောင် ဝိညာဉ်ရှိတယ်လို့ ယူဆကြပါ တယ်။ ဒါပေမဲ့ လူဟာ အဆင့်မြင့်ဆုံး အသိဉာဏ်နှင့် ဝိညာဉ်ကို ပိုင်ဆိုင် ထားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အရေးကြီးဆုံးကိစ္စဟာ ကမ္မသဘောတရားကို လက်ခံပုံနဲ့ အစစ်အမှန်မြောက်မြားစွာရှိတယ် (တစ်ခုတည်းသော အမှန်ရယ်

ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

လို့ မရှိဘူး)လို့ဆိုတဲ့ကိစ္စပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (Glimpses of World Religions) JAICO. 1958

ကမ္မသဘောတရား (ကံကြမ္မာကို ယုံကြည်မှု) မှာ ဂျိန်းဝါဒီတွေဟာ ကိုယ်ဖြင့် ပြုတဲ့အမှု၊ နှုတ်ဖြင့်ပြုတဲ့အမှု၊ စိတ်ဖြင့်ကြံစည်ပြုမူတဲ့ အမှုတွေမှာ အကုသိုလ် မကောင်းမှုကို ကိုယ်နဲ့ပြုတဲ့အမှု (ကာယကံ၊ ဂျိန်းတွေက ကာယ ဒဏ်လို့ခေါ်ပါတယ်) ဟာ အပြစ်အကြီးဆုံးပဲလို့ ဆိုပါတယ်။ စိတ်ထဲ ကြံရုံ နဲ့တော့ အပြစ်မကြီးဘူး။ နှုတ်နဲ့ ပြောဆိုတာလည်း သိပ်အပြစ်မကြီးဘူး။ ကာယကံမြောက်ကျူးလွန်မှ အပြစ်အကြီးဆုံး ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီနေရာကစပြီး ဗုဒ္ဓဝါဒနဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက အမှန်တရားနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဧကတ္တသဘော တစ်ခုတည်းသဘောကို လက် မခံဘဲ ဗဟုသဘော၊ အမှန်တွေ အများကြီးရှိတယ်ဆိုတဲ့ သဘောမှာလည်း ဗုဒ္ဓဝါဒနဲ့ လုံးဝဖီလာဆန့်ကျင်မှု ဖြစ်သွားပါတယ်။

လွတ်မြောက်ရာဘုံဌာနတစ်ခုရှိတယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့အတွက် နိဗ္ဗာန် ဘုံ၊ ကောင်းကင်ဘုံ မရှိဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒနဲ့ လုံးဝဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သွားပါ တယ်။ ဂျိန်းဝါဒအနေနဲ့ ကိုယ်၊ စိတ်နှစ်ပါး (ရုပ်၊ နာမ်) လွတ်မြောက်ရာ နေရာရှိတယ်လို့ ယုံကြည်ကြပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ပြောရရင် နိဗ္ဗာန်ဘုံ (Heaven) ကို တစ်နည်း တစ်လမ်းနဲ့ လက်ခံတဲ့ သဘောဖြစ်သွားပါတယ်။

၃။ ဗုဒ္ဓဝါဒ

ရှေးရိုးစဉ်လာ ဗြာဟ္မဏ ဆရာရသေ့ကြီးများရဲ့ ဝေဒကျမ်းများနှင့် တကွ ထာဝရဖန်ဆင်းရှင်ဘုရားကြီးကိုပါ ပြတ်ပြတ်သားသား ငြင်းပယ် လိုက်တဲ့ဝါဒဟာ မြတ်ဗုဒ္ဓဝါဒပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝေဒကျမ်းများနှင့်တကွ ဝေဒ ကျမ်းက စကားလုံးများကိုပါ အဓိပ္ပာယ်သစ် ဖွင့်ဆိုခဲ့တဲ့ သူတော်စင်ကြီးဟာ မြတ်ဗုဒ္ဓပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီခေတ်အခါက မဇ္ဈိမဒေသမှာ လူအများ သုံးစွဲနေတဲ့စကားဟာ မဂဓစကား ဖြစ်ပါတယ်။ မဂဓစကားဆိုတာ ပါဠိပါပဲ။ မဂဓကနေ ပါဠိ ဘယ်လို ကူးပြောင်းသလဲဆိုတဲ့ကိစ္စက ပညာရှင်များကိစ္စဖြစ်လို့ ကျွန်တော် မဆွေးနွေးလိုပါ။ ကျွန်တော် တင်ပြချင်တာက မြတ်ဗုဒ္ဓဟာ အများနားလည်

လွယ်တဲ့ မဂစေကားကို အသုံးပြုပြီး တရားဟောခဲ့တဲ့အကြောင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အမျိုးဇာတ်ခွဲခြားထားတဲ့ ဗြာဟ္မဏများနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ 'ဗြာဟ္မဏ' ဆိုတဲ့စကားလုံးကို မြတ်ဗုဒ္ဓက ဒီလို အဓိပ္ပာယ် ပြောင်းပေးလိုက်ပါတယ်။

“ဤလောက၌ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ကံနှစ်ပါးစုံ တို့ကို လည်းကောင်း၊ တပ်ငြိတတ်သောတဏှာကိုလည်းကောင်း လွန်မြောက်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို 'ဗြာဟ္မဏ' ဟု ခေါ်၏။”

[သုတ္တနိပါတ်၊ မဟာဝဂ်၊ ဝါသေဋ္ဌသုတ်]

ဝေဒကျမ်းမှာပါတဲ့ 'ဗြာဟ္မဏ' ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ အမြင့်မြတ်ဆုံး မျိုးနွယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။ ဗြာဟ္မဏဝါဒမှာ အမျိုးလေးပါး ခွဲခြားထားကြောင်း သိကြပြီးသားပါ။ 'ဗြာဟ္မဏ' မျိုးက အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပြီး 'ကျွန်' မျိုးက အနိမ့်ဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ထက်နိမ့်တာက သင်္ချိုင်းစောင့် တွေတဲ့။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက မြင့်မြတ်မှုဆိုတာ မျိုးနွယ်နဲ့မဆိုင်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် မြင့်မြတ်သူကိုသာ 'ဗြာဟ္မဏ' လို့ အဓိပ္ပာယ်သစ် သတ်မှတ် ပြီး ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။

“နက်နဲသော ပညာရှိသော၊ ထက်မြက်သော ပညာရှိသော၊ လမ်းမှန် ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၌ လိမ္မာသော၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ပြီး သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို 'ဗြာဟ္မဏ' ဟု ခေါ်၏။”

“အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်းမရှိ၊ တရားမှန်ကိုသိ၍ သို့လော၊ သို့လော ယုံမှားခြင်းမရှိ။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်ရောက်သော ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို 'ဗြာဟ္မဏ' ဟု ခေါ်၏။”

[သုတ္တနိပါတ်၊ မဟာဝဂ်၊ ဝါသေဋ္ဌသုတ်၊ ကထာ ၆၃၃၊ ၆၄၁]

အဲသလိုပဲ အရိယဆိုတဲ့ ဝေဒကျမ်းလာ စကားလုံးကိုလည်း မြတ်ဗုဒ္ဓ က အဓိပ္ပာယ်သစ်ဖွင့်ပြီး သုံးနှုန်းပါတယ်။ အရိယဆိုတာ အစပိုင်းမှာ အာရိယန်မျိုးနွယ် 'အစစ်' တွေကို ခေါ်တဲ့အမည်ပါ။ ဇာတ်ဝါဒအရ အာရိယန် အစစ်မှသာလျှင် အမြင့်မြတ် ဆုံးလို့မျိုးနွယ်အရသတ်မှတ်ထားခဲ့ပါတယ်။ အရိယပညာရှိသူတော်စင်တွေဆိုတာ အဲဒီ အာရိယန်အစစ် (မျိုးစစ်ဆွေစစ်) တွေမှ သုံးရတာပါ။ မြတ်ဗုဒ္ဓက အဲဒီအရိယကို အနက် (အဓိပ္ပာယ်) အသစ်နဲ့ သုံးပါတယ်။ အရိယမဂ်လို့ ဆိုပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို သွားရာလမ်းဖြစ်တဲ့

‘မဂ္ဂ’ ကို သဘောပေါက် ဆိုက်ရောက်သူ (မြန်မာများပြောလေ့ရှိတဲ့ အရိယမဂ် သဘောပါ) မျိုးနွယ်မြင့်မြတ်စင်ကြယ်မှု စတဲ့ကိစ္စကို ပယ်လိုက်ပြီး နိဗ္ဗာန် သွားရာ မဂ် (လမ်း) ပေါ်သို့ ရောက်သူ၊ မျက်မှောက်ပြုသူကိုသာ အရိယ (သူတော်စင်) လို့ သတ်မှတ်လိုက်ပါတယ်။ ဥပမာ ဆံပင်ညှပ်သမား (ဆတ္တာ သည်) မျိုးနွယ်၊ (ဇာတ်အနိမ့်အမြင့်နဲ့ပြောရင် ဇာတ်နိမ့်ပေါ့ဗျာ) အဲဒီ ဇာတ်နိမ့် အနွယ်က ရဟန်းပြုလာတဲ့ အရှင်ဥပါလိကို အရဟတ္တမဂ်ဆိုက်တဲ့အခါမှာ ‘အရိယ’ လို့ သုံးနှုန်းပါတယ်။ ဒီတော့ လူမျိုးနွယ် မြင့်မြတ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောကို မယူတော့ဘဲ သူတော်စင်၊ စင်ကြယ်သူ၊ လွတ်မြောက်သူ၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူကိုသာ အရိယလို့ ခေါ်လိုက်ပါတယ်။ (မာတင်္ဂ ဇာတကမှာ မာတင်္ဂဟာ သူတောင်းစားပါ။ နောက်ဆုံး တရားအားထုတ်ဖို့ တောထွက်တော့ အရိယသူတော်စင်လို့ သတ်မှတ်လိုက်ပါတယ်။ သူတောင်း စား ဖြစ်ဖြစ်၊ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ဖြစ် သူတော်စင်ဖြစ်ရင် အရိယလို့ ဆိုပါတယ်) ဒီလိုပဲ ကမ္မကိုလည်း ထာဝရဘုရားသခင်နှင့်တကွ ရှိနေသော ခြပ်မဲ့သဘော ကမ္မတရားကြီးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကနေ မိမိပြုသော အမှုအတွက် မိမိသာ အဲဒီအမှုရဲ့ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်ကို ခံစားရမယ်လို့ ကမ္မဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်သစ်ကို သုံးနှုန်းလိုက်ပါတယ်။ ဒါ အကျဉ်းချုပ်တင်ပြရတာပါ။

နိဂဏ္ဏ (ဂျိန်း) ဆရာကြီးတစ်ယောက်နဲ့ ဆွေးနွေးတော့ မြတ်စွာဘုရား က မနောကံ (စိတ်၏အကြံအစည်) က စပြီးတော့သာ ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှုတ်အမှုအရာ စတာတွေကို လုပ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် စေတနာကို ကမ္မလို့ သတ်မှတ်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဟာ ဝေဒ ကျမ်းလာ စကားလုံးများအပါအဝင် ဝေဒကျမ်းက အယူအဆများကို လုံးဝ လက်မခံဘူးဆိုတာပါပဲ။

ဆက်လျက်က မဟာဗြဟ္မာကြီးကိစ္စပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ထာဝရ ဖန်ဆင်းရှင် မဟာဗြဟ္မာကြီးမရှိဘူးလို့ တိတိလင်းလင်း ဟောပြောတော်မူပါ တယ်။ ဗြဟ္မာကြီးက ဖန်ဆင်းတာ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဟောကြားပါတယ်။

ဗြဟ္မာကြီးနဲ့ပတ်သက်ပြီး မမေးရင် မြတ်စွာဘုရားက ဘယ်စကားမှ မဖြေပါဘူး။ မေးလာရင်တော့ ဖြေပါတယ် (လူတိုင်းတော့ မဟုတ်ပါ။

သဘောပေါက်နိုင်သူကိုသာ တရားဟောပါတယ်) ဗုဒ္ဓဝါဒ သုတ္တန်တစ်ခုက ဒီလိုဆိုပါတယ်။ (သုတ္တန်ဆိုတာ ဗုဒ္ဓပိဋကတ်မှာသာ ရှိတာမဟုတ်ပါ။ အခြားဝါဒီများ၌လည်း သုတ္တန်တွေရှိပါတယ်။ အကြောင်းအရာ ဖော်ပြချက် နှင့်တွဲလျက် အယူဝါဒတစ်ခုကို တင်ပြသော စာစုများ (သို့မဟုတ်) ဆရာ အစဉ်အဆက် ပြောပြခဲ့သော စကားစုများဖြစ်ပါတယ်)

“တစ်ခါသော် ဝါသေဋ္ဌနှင့် ဘာရဒ္ဒါဇ လုလင်တို့သည် ဗြဟ္မာ၏ အပေါင်းအဖော်ဖြစ်ရန် လမ်းဖြောင့် လမ်းမှန်အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြတ်စွာဘုရားအား ‘မေးလျှောက်’ ကြ၏။ ဝါသေဋ္ဌက သူတို့၏ ဆရာပုဏ္ဏား (ဗြဟ္မဏပညာရှိ)တို့သည် အထူးထူးသော လမ်းတို့ကို ညွှန်ပြကြသည် မှန်သော်လည်း ထိုလမ်း အလုံးစုံတို့သည် ထိုလမ်းတစ်ခုခုအတိုင်း သွားသူ အား ဗြဟ္မာ (မဟာဗြဟ္မာကြီး) ထံသို့ ပို့ဆောင်ပါသည်ဟု လျှောက်၏။

မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “ဝါသေဋ္ဌ၊ ဗေဒင်သုံးပုံဆောင် ပုဏ္ဏားတို့တွင် ဗြဟ္မာကို မျက်ဝါးထင်ထင်မြင်ဖူးသော ပုဏ္ဏားတစ်ဦးတစ် ယောက်မျှ ရှိ၏လော” (ဗေဒင်သုံးပုံဆိုတာ ဗေဒင်ပညာမဟုတ်ပါ။ ဝေဒ ကျမ်း သုံးကျမ်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က အာတဗ္ဗဏကျမ်း မပေါ်သေး ပါဘူး)

- ဝါသေဋ္ဌ   “အရှင်ဂေါတမ၊ မရှိပါ”
- မြတ်စွာဘုရား “ဗြဟ္မာကို မျက်ဝါးထင်ထင်မြင်ဖူးသော ထိုပုဏ္ဏား (ဗြဟ္မဏ)တို့၏ဆရာ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ရှိ၏လော”
- ဝါသေဋ္ဌ   “အရှင်ဂေါတမ၊ မရှိပါ”
- မြတ်စွာဘုရား “ထိုပုဏ္ဏားတို့၏ ဆရာဆရာများတို့တွင် ဗြဟ္မာကို မျက်ဝါး ထင်ထင် မြင်ဖူးသော ဆရာတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှရှိ၏လော”
- ဝါသေဋ္ဌ   “အရှင်ဂေါတမ၊ မရှိပါ”
- မြတ်စွာဘုရား “ထိုပုဏ္ဏားတို့၏ လက်ဦးဆရာဖြစ်ကုန်သော ‘ဝေဒကျမ်း’ တို့ကို စီရင်ကုန်သော ရသေ့တို့က ဗြဟ္မာဘုံသွားရာ လာရာ လမ်းကို ငါတို့သိသည်၊ မြင်သည်ဟု ပြောကြားခဲ့ကြသလော”
- ဝါသေဋ္ဌ   “အရှင်ဂေါတမ၊ မပြောခဲ့ကြပါ”
- မြတ်စွာဘုရား “ဝါသေဋ္ဌ၊ ဗေဒင်သုံးပုံ (ဝေဒကျမ်းများ) ဆောင် ပုဏ္ဏားတို့

ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

သည် လည်းကောင်း၊ သူတို့၏ ဆရာဆရာများသည် လည်းကောင်း၊ ဝေဒကျမ်းတို့ကို စီရင်ပို့ချခဲ့သော သူတို့၏ လက်ဦးဆရာ ရသေ့များသည် လည်းကောင်း ဗြဟ္မာကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ဖူးသောသူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိပါဘဲ လျက် ဗြဟ္မာ၏ အပေါင်းအဖော်ဖြစ်ရန် လမ်းကို ဟောကြားသည်ဆိုသော စကားသည် အခြေအမြစ် မရှိသော စကားဖြစ်နေသည်မဟုတ်ပါလော့”

ဝါသေဋ္ဌ “အရှင်ဂေါတမ၊ ထိုစကားသည် အခြေအမြစ်မရှိသော စကားမချွတ်ပင် ဖြစ်နေပါ၏”

မြတ်စွာဘုရား “ဝါသေဋ္ဌ၊ အချင်းချင်း ဆွဲကိုင်ဆက်စပ်နေသော ‘သူကန်း’ တို့၏ အစဉ်အတန်းတွင် ရှေ့ဆုံးလူသည်လည်း မမြင်၊ အလယ်လူလည်း မမြင်၊ နောက်ဆုံးလူသည်လည်း မမြင်သကဲ့သို့ ထိုပုဏ္ဏားတို့၏စကားသည် ‘သူကန်း’တို့၏ အစဉ်အတန်းနှင့် တူလှချေ၏တကား။ ဤစကားသည် ‘ရယ်ဖွယ်’ သာဖြစ်၏။ အပြောမျှသာဖြစ်၏။ အနက်(အဓိပ္ပာယ်) မဲ့၍ အချည်းနှီးသာဖြစ်ချေ၏။

[ဒိဃနိကာယ်၊ သိလက္ခန္ဓဝဂ်၊ တေဝိဇ္ဇသုတ်]

သည် သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို ကြည့်ရုံနဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ အစဉ်အလာ ဝေဒကျမ်းတွေနဲ့တကွ ထာဝရဖန်ဆင်းရှင် မဟာဗြဟ္မာကြီးကိုပါ လုံးဝ ငြင်းပယ်တဲ့ ဝါဒဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ထို့ထက် ရှင်းလင်း ပြတ်သားအောင် ကျွန်တော် ရေးနိုင်စွမ်း မရှိပါခင်ဗျား။

ထိုတေဝိဇ္ဇသုတ်မှာပဲ ဝါသေဋ္ဌကို မြတ်စွာဘုရားက မဟာဗြဟ္မာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဥပမာပြုပုံက ပိုပြီးထိရောက်ပါတယ်။

အကျဉ်းချုပ်ပဲ ရေးပါရစေ။

“မြတ်ဗုဒ္ဓကို ဝါသေဋ္ဌက မိမိသည် မဟာဗြဟ္မာနှင့် ပေါင်းစည်းမိရန် ကြိုးစား အားထုတ်နေကြောင်း၊ ထိုသို့ပေါင်းစည်းမိရန်အတွက် မဂ္ဂ (လမ်း) များရှိကြောင်း ပြောပြ၏။ ထိုအခါ မြတ်ဗုဒ္ဓက မဟာဗြဟ္မာကြီးကို ဝေဒကျမ်းပြုဆရာကြီးများ အဆင့်ဆင့် မျက်မှောက်ထင်ထင် မြင်ဖူးပါသလားဟု

မေး၏။ မျက်မှောက်ထင်ထင် မတွေ့ဖူးကြောင်း ဝါသေဋ္ဌက လျှောက်၏။
 မြတ်ဗုဒ္ဓက “သင်တို့သည် မည်သည့်အရပ်၌ ရှိမှန်းမသိသော၊ မည်မျှ
 မြင့်သည်ဟူ၍လည်း မသိသော ပြာသာဒ် ဘုံမြင့်ထက်သို့ တက်
 ရောက်ရန် လှေကားပြုလုပ်နေသူများနှင့် တူကြောင်း။ ထိုနည်း
 လည်းကောင်းပင် မည်သည့်တိုင်းပြည်၊ မြို့ရွာ၌ နေထိုင်ကြောင်း
 လည်း မသိ၊ အများသူငါ ပြောသောကြောင့် အလွန်တရာ လှပ
 တင့်တယ်သည်ဆိုသော မည်သည့်အမျိုးအနွယ်၊ မည်သည့်အသား
 အရေရှိသည်ဟူ၍လည်း မသိသော၊ မြင်လည်း မမြင်ဖူးသော မိန်းမ
 တစ်ယောက်ကို အလွန်ချစ်ကြိုက်နေသော ယောက်ျားတစ်ယောက်
 နှင့်တူကြောင်း” ဖြင့် ဟောပြောလေ၏။

[ဒီဃနိကာယ်၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ တေဝိဇ္ဇသုတ်]

မြတ်ဗုဒ္ဓက ဖန်ဆင်းရှင် မဟာဗြဟ္မာကြီးနှင့် ဝေဒကျမ်းများကို ငြင်း
 ပယ်ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓလက်ထက် (ဘီစီ ခြောက်ရာစုခန့်)က ဣန္ဒြ၊ ယဇု၊ သာမ
 ဟူသော ကျမ်းသုံးကျမ်းသာ အခိုင်အမာ ရှိပါသေးသည်။ စတုတ္ထဝေဒ
 ကျမ်းဖြစ်သော အာတဗ္ဗဏကျမ်း ခိုင်ခိုင်မာမာ မပေါ်သေးပါ။ သို့ရာတွင်
 ထိုအခါက အာတဗ္ဗဏမှာ ပါဝင်တဲ့ စုန်း၊ နတ်၊ ကဝေ၊ တစ္ဆေ၊ ဂါထာ၊
 မန္တာန်ယန္တရား စသည့် လောကီပညာများကိုမူကား ပညာရှင်အတော်များများ
 လိုက်စားနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ။

အခန်း (၄)

မိရိုးဖလာ ဗုဒ္ဓဝါဒီ အဆင့်မှသည် ...

ကျွန်တော်ဟာ မိရိုးဖလာ ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ယောက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာဖတ်ဝါသနာပါတာကြောင့် ဗုဒ္ဓဝိဇ္ဇာကတ်ကျမ်းစာများကို တတ်အားသမျှ (အနည်းငယ်မျှ) ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ပါတယ်။ အခြားအခြားသော အယူဝါဒများကိုလည်း စာအုပ်များ တတ်နိုင်သမျှ ရှာပြီး ဖတ်ကြည့်ပါတယ်။ အဲသလို အခြားသော ဘာသာအယူဝါဒတွေကိုပါ ဖတ်ရှုလေ့လာကြည့်တဲ့အခါ ထိုထိုသော ကိုးကွယ်ရာ အယူဝါဒများဟာလည်း သူ့နည်းနှင့်သူ လူသားများ အေးအေးချမ်းချမ်း၊ စိတ်ချမ်းသာစွာနေနိုင်ဖို့ လမ်းညွှန်ထားကြတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့အဆုံးအမတစ်ခုကို ကျွန်တော် သိပ်သဘောကျလှပါတယ်။ ဗုဒ္ဓက ကာပဋိကလုလင်ကို ဟောတဲ့တရားပါ။

“ကာပဋိက....၊ သစ္စာ (မြန်မာဝေါဟာရအားဖြင့် အနီးစပ်ဆုံးဆိုရလျှင် တိကျမှန်ကန်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် မယိမ်းမယိုင်တိကျတဲ့ အမှန်တရား) ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ချင်သော သူသည် ဤအယူသာမှန်၏။ အခြားအယူများသည် အချည်းနှီး (အသုံးမကျ) ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်။ ဤအယူသာမှန်၏။ အခြားအယူများသည် အချည်းအနှီးဟူ၍ တစ်ဖက်သတ် မဆုံးဖြတ်၊ မယူဆသူသာ သစ္စာကို အစဉ်စောင့်သူဖြစ်သည်” လို့ ဟောကြားတဲ့ တရားပိုဒ် ဖြစ်ပါတယ်။

တိတိကျကျသိချင်သူတွေအတွက် အဲဒီသုတ္တန်ထဲက အရေးကြီးတဲ့ အပိုဒ်တွေကို ကူးယူဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

(ကာပဋိကလုလင်သည် ဘာရဒ္ဒါအနွယ်ဖြစ်ပြီး အသက် ၁၆ နှစ် သာ ရှိသေး၏။ ကျမ်းပေါင်းများစွာ သင်ယူတတ်မြောက်ထား၏)

တစ်ခါသော် ကာပဋိကအမည်ရှိသော လုလင်တစ်ယောက်က မြတ် ဗုဒ္ဓအား “အရှင်ဂေါတမ၊ အဆက်ဆက်ဆောင်လာခြင်းဖြင့် ကျမ်းဂန် အခိုင် အမာရှိသော ပုဏ္ဏား (ဗြာဟ္မဏ) တို့သည် ‘ဤစကားသည်သာ မှန်၏။ အခြားစကားတို့သည် အချည်းနှီး သာတည်း’ ဟု တစ်ဖက်သတ် ယုံကြည် ကြပါသည်။ ဤအရာ၌ အရှင်ဂေါတမသည် မည်သို့ ဆိုလိုပါသနည်း” ဟု မေးလျှောက်၏။

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကာပဋိကလုလင်အား မေးမြန်းစိစစ်ပြီး နောက် ထိုထိုကျမ်းဂန်တို့ကို စီရင်ပို့ချကုန်သော ရသေ့တို့သည် ‘ငါသည် ဤအကြောင်းကို သိ’၏။ ဤအကြောင်းကို ‘မြင်’ ၏။ ထို့ကြောင့် ဤအယူ သည်သာမှန်၏။ တစ်ပါးသောအယူသည် အချည်းနှီးတည်း’ ဟုဆိုသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှမရှိ။ (ဤနေရာ၌ မြတ်ဗုဒ္ဓ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုထို ကျမ်းဂန်တို့ကို စီရင်ပို့ချသော ရှေးရသေ့များသည် သစ္စာကို ‘သိမြင်’ သည်ဟု ဝန်ခံခြင်းမပြု။ သို့မဟုတ် တကယ်သိမြင်ပါသည်ဟု မိန့်ဆို ရေးသားခြင်းမရှိ။ အထက်၌ ရေးထားသော တေဝိဇ္ဇသုတ်၌ ပါဝင်သော သဘောမျိုးသာဖြစ်ပါ သည်။ မဟာဗြဟ္မာကြီးကို မျက်မှောက်ထင်ထင် မြင်ဖူးခြင်း၊ မဟာဗြဟ္မာထံ သို့ သွားနိုင်ခြင်း၊ လာနိုင်ခြင်း ရှိသည်ဟူ၍ ဝန်ခံမှုမပြုခဲ့ဟုဆိုလိုပါသည်) ထို ၁။ ယုံကြည်မှု ၂။ နှစ်သက်မှု ၃။ တစ်ဆင့်ကြားမှု ၄။ ကြံစည်မှု ၅။ စူးစိုက်ကြည့်ရှု၍ ကျေနပ်မှု၌ အခြေပြုသော ခံယူချက်များသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ဟုတ်မှန်သည်လည်းရှိ၏။ ‘ကောင်းစွာ’ ယုံ ကြည်၊ နှစ်သက်၊ တစ်ဆင့်ကြား၊ ကြံဆ၊ ရှုဆင်ခြင်ထားသော အယူ သည်လည်း မဟုတ်မမှန် ဖြစ်နေတတ်၏။ ကောင်းစွာ မယုံကြည် သော၊ မနှစ်သက်၊ တစ်ဆင့်ကြားမဟုတ် မကြံဆထားသော၊ ရှုဆင်ခြင် မှု ပြုမထားသော အယူသည်လည်း ‘ဟုတ်မှန်’ နေတတ်၏။ သို့ဖြစ် ၍ သစ္စာ (အမှန်) ကို ‘အစဉ်စောင့်သိသော၊ သိ၊ ကြား၊ လိမ္မာသော’ ယောက်ျားသည် ဤအယူအဆသာ မှန်၏။ အခြားအယူသည် အချည်း အနီးသာတည်းဟု ဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဒုက္ခကို မြန်ရေရက်ရေ ခံစားနေသော

ထိုအခါ ကာပဋိကလုလင်က “အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့် သစ္စာကို စောင့်သူ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်ပါသနည်း” ဟု မေးလျှောက်၏။

မြတ်ဗုဒ္ဓက “အယူအဆတစ်ခုကို ယုံကြည်၍ဖြစ်စေ၊ နှစ်သက်၍ဖြစ်စေ၊ တစ်ဆင့်ကြား၍ဖြစ်စေ၊ ကြံစည်၍ဖြစ်စေ၊ စူးစိုက်ဆင်ခြင်၍ဖြစ်စေ ဤအယူသည်သာ မှန်၏။ အခြားအယူသည် အချည်းနီးသာတည်းဟု တစ်ဖက်သတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်သေးသူသည်သာ ဤမျှအတိုင်း အရှည်ဖြင့် ‘သစ္စာ’ ကို အစဉ်စောင့်သူဖြစ်၏ဟု ဟောတော်မူ၏။”

ထို့နောက် မြတ်ဗုဒ္ဓက သစ္စာကို ရှာဖွေသူသည် ရဟန်းတစ်ပါးပါးကို ‘စူးစမ်းလေ့လာ’ ၍ (ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓဝါဒီရဟန်းကိုသာ ရည်ညွှန်းခြင်း မဟုတ်ပါ။ တရားရှာဖွေပြီးသူ၊ လွတ်မြောက်ပြီးသူဟု ယုံကြည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုပါ ဆိုလိုပါသည်) ထိုရဟန်းသည် ...

- (၁) ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာအားဖြင့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတရားများကင်းပြီး။
- (၂) ဟောကြားသောတရားသည် နက်နဲသိမ်မွေ့ကြောင်း (ကိုယ်တိုင်) ‘သိရှိ’ ပါက ထိုရဟန်း၌ ယုံကြည်၍ ဆည်းကပ်၏။
- (၃) ကြားနာရသော တရားကို မှတ်သား၍ အနက်သဘောကို ‘စူးစမ်းဆင်ခြင်’ ၏။
- (၄) ထိုအခါ တရားတို့သည် ရှုဆင်ခြင်ခြင်းငှာ မဲ့ကုန်၍ အလိုဆန္ဒဖြစ်ပေါ်ပြီး အားထုတ်၏။
- (၅) ‘နှိုင်းချိန်၍ပြီးသော်’ ပြင်းစွာအားထုတ်ပြီး စိတ်စိုက်နေသည် ရှိသော်.... သစ္စာကို မျက်မှောက်ပြု၍ ပညာဖြင့် ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်၏။
- (၆) ဤမျှဖြင့် သစ္စာကို လျင်စွာသိ၍ မဂ်ကို လျော်စွာသိခြင်းဖြစ်သည်။
- (၇) ထိုတရားကိုသာလျှင် ‘ထုံခြင်းကြောင့်၊ ပွားများခြင်းကြောင့်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာခြင်းကြောင့်’ ဖိုလ် (မဂ်၏အကျိုး) ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။

(၈) မဂ်ကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ ဖိုလ် (မဂ်၏အကျိုး) သို့
လျောက်ပတ်စွာ ရောက်နိုင်သည် ဟု မိန့်တော်မူ၏။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန် (သာသနာရေးဦးစီးဌာန) ဗြာဟ္မဏ
ဝဂ်၊ စင်္ကြာသုတ်၊ စာမျက်နှာ (၃၈၀ မှ ၃၉၃ ထိ) အကျယ်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

[မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဗြာဟ္မဏဝဂ်၊ စင်္ကြာသုတ်]
ဖော်ပြပါ 'စင်္ကြာသုတ်' ကို ကျွန်တော် သဘောပေါက်သလို ပြန်ပြော
ပါရစေ။

ကာပဋိကလုလင်က သူ မရှင်းလင်းတာတွေကို စင်္ကြာသုတ်အရ မြတ်
ဗုဒ္ဓကို မေးလျှောက်ပါတယ်။

“အဲဒီဝေဒကျမ်းတတ် ဆရာကြီးတွေက သူတို့ပဲမှန်တယ်၊ တခြားလူ
တွေ မှားတယ်လို့ပြောတယ်။ အရှင်ဂေါတမက ဘယ်လိုယူဆပါသလဲ”

ဒါက ကာပဋိကလုလင်ရဲ့တွေဝေမှုနဲ့ မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့သဘောကို သိချင်လို့
မေးတာပါ။ ဒီတော့ မြတ်ဗုဒ္ဓက ပြန်ပြီး မေးမြန်းစိစစ်ပါတယ်။ အဲသလို
စိစစ်လိုက်တော့ ရှေးဟောင်းဝေဒကျမ်းများနဲ့ ပြုစုစီရင်ပို့ချတဲ့ ရသေ့ဆရာကြီး
တွေရဲ့အားနည်းချက် ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီအားနည်းချက်က မဟာဗြဟ္မာ
ကြီးနဲ့ပတ်သက်ပြီး တိတိကျကျ လမ်းညွှန်ပြသမှု မလုပ်နိုင်ဘူးဆိုတာပါ
ပဲ။

ဒီတော့ မြတ်ဗုဒ္ဓက

- (၁) ယုံထားတာ၊ နှစ်သက်တာ၊ တစ်ဆင့်ကြားတာ၊ ကြံစည်ထား
တာ၊ စူးစိုက် ဆင်ခြင်ထားပြီး ကျေနပ်ထားတာတွေကို အခြေ
ပြုတဲ့ ခံယူချက်ဟာ ယခု မျက်မှောက်ဘဝမှာပဲ ဟုတ်မှန်နေ
တာလည်း ရှိနိုင်တယ်။
- (၂) အဲသလိုပဲ ယုံကြည်၊ ကြံစည်၊ နှစ်သက်၊ တစ်ဆင့်ကြား၊
စူးစိုက် ဆင်ခြင်ကျေနပ်ထားတဲ့ အယူအဆဟာ မဟုတ်မမှန်
တာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။
- (၃) 'ကောင်းစွာ' မယုံတဲ့၊ မကြံတဲ့၊ မစူးစိုက်မဆင်ခြင်တဲ့၊ မနှစ်သက်
တဲ့ အယူအဆဟာလည်း မှန်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်
- (၄) သစ္စာကိုစောင့်တဲ့၊ သိကြားလိမ္မာတဲ့ ယောက်ျားဟာ ငါ့အယူ

ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

သာ မှန်တယ်၊ တခြားအယူတွေ အလကားပဲလို့ ဆုံးဖြတ်ဖို့ မသင့်ဘူး။

လို့ ဖြေပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ မြတ်ဗုဒ္ဓက သစ္စာကို ရှာဖွေတဲ့လူမှာ ရှိရမယ့် အရည်အချင်းကို ညွှန်ပြပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ 'သိ' 'ကြား' 'လိမ္မာ' တဲ့ ယောက်ျားလို့ ဆိုပါတယ်။ အသိအမြင် ဆင်ခြင်ဉာဏ် ရှိရမယ်။ အကြားအမြင် များရမယ်။ အဲဒီသစ္စာတရားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ကိစ္စတွေမှာ ကျွမ်းကျင် 'လိမ္မာ' တဲ့ ဉာဏ် အမြော်အမြင် ရှိရမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ (ယောက်ျားလို့ ဆိုပေမဲ့ ယောက်ျားကော မိန်းမပါ ပါဝင်ပါတယ်။)

ဒီအခါ ကာပဋိက က "ဒါဖြင့် သစ္စာကို အစဉ်စောင့်သူ၊ သစ္စာကို ထိုးထွင်းသိမြင်လိုသူဟာ ဘာလုပ်ရပါ့မလဲဘုရား" လို့ ထပ်မေးလျှောက်ပါတယ်။

မြတ်ဗုဒ္ဓက "အယူအဆတစ်ခုခုကို ယုံကြည်၊ ကြားနာ၊ နှစ်သက်၊ စူးစိုက်ဆင်ခြင်၊ ကျင့်သုံးကြည့်ပြီး ဒီအယူအဆသာ မှန်တယ်၊ တခြားအယူအဆမှားတယ်လို့ တစ်ဖက်သတ် မယူဆအပ်ဘူးလို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

ဒါဖြင့် ဘာကိုယုံရမှာလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒါကို မြတ်ဗုဒ္ဓက ဆက်တိုက် မိန့်တော်မူပါတယ်။

- (၁) ရဟန်း(သူတော်စင်)တစ်ပါးပါး (မည်သည့်အယူပဲရှိရှိ) အဲဒီ ရဟန်း(သူတော်စင်)ရဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ၌ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကင်းမကင်း အနီးကပ် လေ့လာရမယ်။
- (၂) အဲဒီရဟန်း (သူတော်စင်) ဟောတဲ့ တရားဟာ နက်နဲသိမ်မွေ့ တယ်လို့ 'ကိုယ်တိုင်သိ' လျှင် ဆည်းကပ်ရမယ်။
- (၃) အဲဒီတရားကိုကြားနာ မှတ်သားပြီး အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို စူးစမ်း ဆင်ခြင်ရမယ်။
- (၄) အဲသလို စူးစမ်းဆင်ခြင်ပြီး စိတ်ချရပြီ၊ ယုံကြည်အပ်ပြီလို့ ယူဆရင် အဲဒီတရားကို အားထုတ်ရမယ်။
- (၅) နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန် (မယုတ်မလွန်တဲ့) ဇွဲနဲ့ ပြင်းစွာအားထုတ်ပြီး စိတ်စူးစိုက်ရမယ်။ အဲသလို ဇွဲနဲ့အားထုတ်ပြီး စူးစမ်းဆင်ခြင် ရင် သစ္စာ(တိကျတဲ့ အမှန်တရားအစစ်ကို 'ပညာ' နဲ့ သဘော

- ပေါက်ပြီး ထိုးထွင်းသိမြင်လာမယ်။
- (၆) ဤသို့ဖြင့် သစ္စာကို ဖြောင့်စွာသိမယ်။ မဂ် (လမ်းကြောင်း) ကို ဖြောင့်စွာသိမယ်။
- (၇) ထိုတရားကို ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာအားထုတ်တဲ့အတွက် 'ဖိုလ်' (မဂ်ရဲ့အကျိုး) ကို 'သိ'မယ်။
- (၈) မဂ် (လမ်းမှန်)ကို အားထုတ်မှုကြောင့်သာ ဖိုလ် (မဂ်ရဲ့အကျိုး) သို့ လျှောက်ပတ်စွာ ရောက်မယ်။ (ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်မှုကို ရမယ်)

ဒီတော့ မြတ်ဗုဒ္ဓဟာ ပြာဟွဏတို့ရဲ့ ဝေဒနဲ့ မဟာဗြဟ္မာကြီးကို ဘာမှ မဝေဖန်ပါဘူး။

မေးမြန်းစိစစ်လိုက်တဲ့အခါမှာ အကျိုးအကြောင်း မခိုင်လုံတာတွေကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒီတော့ မြတ်ဗုဒ္ဓက အခြားအယူများကို ပုတ်ခတ်ရှုတ်ချမှု လုံးဝမပြုဘဲ သစ္စာ (တိကျမှန်ကန်တဲ့သဘော) ကို သိချင်သူ ဒါမှမဟုတ် ဒုက္ခမှ လွတ်ချင်သူ လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေ၊ ရှိရမယ့် အရည်အချင်းတွေ၊ ဆင်ခြင်ပုံ ဆင်ခြင်နည်းတွေကို ပြောဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီသုတ်မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓက ငါ့တရားကို နာကြည့်ပါလား၊ ကျင့်ကြည့်ပါလား စသဖြင့် 'ဆွယ်တရား' တစ်လုံးမှ မဟောပါဘူး။

ကိုယ်၊ နှုတ် အမှုအရာကစပြီး ဟောတဲ့တရား၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ စတာတွေကို ကိုယ်တိုင်သဘောကျပြီဆိုရင် ဇွဲနပဲနဲ့အားထုတ်ပါ။ မဂ် (လမ်းကြောင်း) ရမယ်။ ဖိုလ်(မဂ်ရဲ့အကျိုး) ရမယ်။ ဒုက္ခက လွတ်မြောက်မယ်။

ဒါပဲ ဟောပါတယ်။ ကာပဋိကကိုယ်တိုင် (ရဟန်းသူတော်စင် တစ်ပါးပါးကို) ဆင်ခြင်ဉာဏ်ပညာနဲ့ ချင့်ချိန်ကြည့်၊ တရားနာကြည့်၊ ကြိုက်ရင် ဇွဲနပဲနဲ့အားထုတ်၊ လွတ်မြောက်မယ်။ 'ရဟန်းတစ်ပါးပါး'လို့ ဆိုတဲ့ အတွက် အဲဒီထဲမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ကိုယ်တိုင်ပါပြီးဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်လို့ ကာပဋိကက တရားဟောပါလို့ ဆက်လျှောက်ထားရင် သင့်တော်တဲ့တရား ဟောပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်ပိုင်အသိ၊ ကိုယ်ပိုင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ပညာနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်၊ ကြိုက်ရင် အားထုတ်၊ လွတ်မြောက်မယ်။ ဒါပဲ ဖြစ်ပါတယ်။(ကာပဋိကနဲ့တကွ စင်္ကီ ပြာဟွဏ ပုဏ္ဏားပညာရှင်များဟာ တရားနာပြီးတဲ့နောက်

ဒုက္ခကို မြန်ရေရှက်ရေ ခံစားနေသော

မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့ ဥပါသကာများ ဖြစ်သွားပါတယ်။)

သည်လို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဟောပြောတဲ့အတွက် ပိုပြီး ကြည်ညိုစရာ ဖြစ်သွားပါတယ်။

ပြန်လည်စိစစ်ကြည့်ခြင်း

အဲဒီသဘောထားကို အခြေခံပြီး ကျွန်တော် တတ်နိုင်သမျှ ရှာဖွေ ဖတ်ကြည့်၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစားတာလေးတွေ ရေးပါရစေ။

ဒီလိုရေးရာမှာ ကျွန်တော်က ဗုဒ္ဓဝါဒကို နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည်သူ တစ်ယောက် ဖြစ်တဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓဝါဒကိုသာ အထူးပြုလေ့လာမိပါတယ်။ အခြားဝါဒများကို ရှုတ်ချလိုခြင်း လုံးဝမရှိပါ။ ထိုထိုဝါဒများ၏ ကောင်းကွက် များကိုလည်း ကျွန်တော်လက်ခံသမျှ ရေးပါ့မယ်။

ခုထိ ကျွန်တော်ရေးပြီးသမျှဟာ ခရစ်မပေါ်မီ နှစ်ခြောက်ရာက ရှိခဲ့တဲ့ မဇ္ဈိမဒေသရဲ့ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာတရား ဂိုဏ်းကြီးများနဲ့ အတွေးအခေါ် ဂိုဏ်းများအကြောင်း နိဒါန်းချိထားတာပါပဲ။

အကျဉ်းချုပ်ကတော့ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းမှာ ဝေဒကျမ်းနဲ့ မဟာဗြဟ္မာ ကို အခြေခံပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာတဲ့ ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာများ၊ ဝေဒကျမ်းကို စိစစ်ပြီး လက်ခံတဲ့ ဂိုဏ်းများနဲ့၊ ဝေဒနဲ့ မဟာဗြဟ္မာကို လုံးဝဆန့်ကျင်တဲ့ ဂိုဏ်းများအကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဝေဒနဲ့မဟာဗြဟ္မာကို ဆန့်ကျင်တဲ့ အထဲမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ထင်ရှားလှပါတယ်။ ဂျိန်းဝါဒဟာ မဟာဗြဟ္မာကို ဆန့်ကျင်ပေမဲ့ မဟာဝီရအပါအဝင် ဘုရားကြီး နှစ်ဆယ့်လေးဆူကို ဂျိန = ဇိန = လောကကို အောင်မြင်သူလို့ ဆိုပါတယ်။ စာရိဝကကတော့ ရုပ်ကိုသာ လက်ခံပြီး နာမ်သဘောနဲ့ ဘဝသံသရာကို လက်မခံပါဘူး။ 'ပျော်သလို သာနေ ကိုယ့်လူရေ၊ သေနေ့စေ့ရင် သေလိမ့်မလေ' ဆိုတဲ့ သဘောပါ။ (လျှော့တွက်လို့တော့ မရပါ) ဗုဒ္ဓဝါဒကတော့ သီးခြားဖြစ်နေပါတယ်။ အဓိကအကျဆုံး ခြားနားချက်ဟာ ဒုက္ခကို လက်ခံပုံ လက်ခံနည်းနဲ့ အနတ္တ သဘောတရား၊ ဒုက္ခမှ လွန်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်သဘောတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘုံမဟုတ်ပါ၊ နေရာမဟုတ်ပါ။ ရုပ်၊ နာမ် နှစ်ပါး လုံးဝချုပ်ငြိမ်း တဲ့ ပရမတ္ထသဘော ဖြစ်ပါတယ်)။ ။